

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KOMPARATIVNÍ ANALÝZA ČESKÉHO A FRANCOUZSKÉHO
SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA S DŮRAZEM NA DISTANČNÍ
SMLOUVY A ROZBOR PŘÍSLUŠNÉ FRANCOUZSKÉ PRÁVNÍ
TERMINOLOGIE S GLOSÁŘEM

Vedoucí práce: JUDr. Mgr. Ivo Petruš, Ph.D.

Autor práce: Jakub Kadlec

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 3.

2023

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracoval pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 7. května 2023

Jakub Kadlec

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce, panu JUDr. Mgr. Ivo Petru, Ph.D. za jeho cenné rady, ochotu a odbornou pomoc, kterou mi při vypracování práce poskytl.

ANOTACE

Hlavním cílem bakalářské práce je zpracování komparativní analýzy českého a francouzského spotřebitelského práva zejména v oblasti uzavírání smluv na dálku. Druhým cílem je provedení jazykového rozboru francouzských právních termínů a vypracování dvojjazyčného glosáře.

Práce je rozdělena do pěti kapitol, které jsou vnitřně členěny na podkapitoly. První kapitola představuje pojem spotřebitelské právo a jeho charakteristické rysy. Druhá kapitola se věnuje právní úpravě spotřebitelského práva v České republice. Třetí kapitola je zaměřena na právní úpravu spotřebitelského práva ve Francii. Čtvrtá kapitola obsahuje porovnání české a francouzské právní úpravy spotřebitelského práva a v páté kapitole je proveden jazykový rozbor vybraných francouzských termínů. Součástí páté kapitoly je rovněž francouzsko-český glosář. Práce je ukončena závěrem se zhodnocením a obsahuje resumé ve francouzštině.

ABSTRACT

The aim of this bachelor thesis is to perform a comparative analysis of Czech and French Consumer law in terms of its legal regulation with an emphasis put on distant contracting. The second objective is to provide a linguistic analysis of French legal terminology and to elaborate French-Czech glossary.

The thesis is divided into five main chapters which are internally divided into subchapters. First chapter presents a term Consumer law and its principal characteristics. Second chapter is dedicated to Consumer law in Czech Republic and its legal regulation. Third chapter deals with legal regulation of Consumer law in France. Fourth chapter is focused on comparison of Czech and French legal regulation of Consumer law. Fifth chapter contains a linguistic analysis of French legal terminology and French-Czech glossary. The thesis ends with a conclusion and a summary in French.

Obsah

ÚVOD	1
1 SPOTŘEBITELSKÉ PRÁVO	3
1.1 SPOTŘEBITELSKÉ PRÁVO A VZTAH MEZI SPOTŘEBITELEM A PODNIKATELEM	3
1.2 ZPŮSOBY OCHRANY SPOTŘEBITELE	4
1.3 VZNIK SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA	5
2 ČESKÁ REPUBLIKA	7
2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY SPOTŘEBITELE	7
2.2 PRAMENY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA	8
2.3 KONTROLNÍ ORGÁN	10
2.4 SUBJEKTY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA.....	10
2.4.1 SPOTŘEBITEL	11
2.4.2 PODNIKATEL.....	11
2.5 SPOTŘEBITELSKÉ A DISTANČNÍ SMLOUVY	11
2.5.1 SPOTŘEBITELSKÉ SMLOUVY	12
2.5.2 DISTANČNÍ SMLOUVY.....	14
3 FRANCIE.....	18
3.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY SPOTŘEBITELE	18
3.2 PRAMENY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA	19
3.3 KONTROLNÍ ORGÁN	22
3.4 SUBJEKTY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA.....	22
3.4.1 SPOTŘEBITEL	23
3.4.2 NEPODNIKATEL	23
3.4.3 PODNIKATEL.....	23
3.5 SPOTŘEBITELSKÉ A DISTANČNÍ SMLOUVY	24
3.5.1 SPOTŘEBITELSKÉ SMLOUVY	24
3.5.2 DISTANČNÍ SMLOUVY.....	27
4 KOMPARACE.....	30
4.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY SPOTŘEBITELE	30
4.2 SPOTŘEBITELSKÉ PRÁVO A JEHO PRAMENY	30
4.3 SUBJEKTY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA.....	31
4.4 SPOTŘEBITELSKÉ A DISTANČNÍ SMLOUVY	32

4.5	VYHODNOCENÍ KOMPARACE	32
5	ROZBOR FRANCOUZSKÉ TERMINOLOGIE	34
5.1	SUBJEKTY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA	35
5.2	PRÁVNÍ ODVĚTVÍ	37
5.3	DRUHY SMLUV	38
5.4	PRÁVNÍ PŘEDPISY	41
5.5	GLOSÁŘ	41
	ZÁVĚR	44
	RÉSUMÉ	46
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	48

ÚVOD

Téma bakalářské práce je spotřebitelské právo v České republice a ve Francii. Hlavním cílem práce je porovnání právních předpisů, které každá země uplatňuje. Sekundárním cílem práce je rozbor vybraných francouzských termínů a vypracování dvojjazyčného glosáře. Protože spotřebitelské právo je velmi obsáhlé téma, bude práce zaměřena především na podmínky uzavírání smluv na dálku.

Spotřebitelskému právu jsem se rozhodl věnovat, protože mě zajímá, zda se od sebe liší česká a francouzská úprava spotřebitelského práva v dnešní integrované Evropě. Také bych se rád dozvěděl, jaké povinnosti má podnikatel při uzavírání smluv distančním způsobem. Jelikož Česká republika i Francie jsou členskými státy Evropské unie, domnívám se, že jejich právní předpisy budou v mnohém shodné.

Práce bude složena ze tří částí. Deskriptivní, komparativní a lingvistické. Deskriptivní části práce budou věnovány tři hlavní kapitoly. Komparativní a lingvistickou část bude tvořit vždy jedna hlavní kapitola. Jednotlivé kapitoly budou vnitřně členěny na podkapitoly, aby bylo možné se v probíraném tématu lépe orientovat.

V kapitole první představím termín spotřebitelské právo a jeho charakteristické rysy. V kapitole druhé se budu věnovat České republice. Nejprve přiblížím kořeny spotřebitelského práva v zemi a jeho vývoj. Poté představím současné prameny a následně se zaměřím na právní úpravu spotřebitelských a distančních smluv. Stejný postup pak uplatním v kapitole třetí, věnované Francii. Nejprve přiblížím kořeny spotřebitelského práva v zemi a jeho vývoj. Poté představím současné prameny a následně se zaměřím na právní úpravu spotřebitelských a distančních smluv.

Kapitola čtvrtá bude zaměřena na komparaci. Porovnáám v ní spotřebitelské právo v obou zemích a vyjmenuji nejdůležitější rozdíly. Srovnání provedu na několika úrovních, tedy z hlediska historického vývoje, aktérů a současných pramenů i samotné právní úpravy.

V kapitole páté se budu věnovat jazykovému rozboru. Vybrané francouzské termíny podrobím sémantické analýze a porovnáám je s českými ekvivalenty. V případě nesrovnalostí navrhnou vhodnější překlad. Kapitola bude zakončena dvojjazyčným glosářem, který je součástí práce. Celá práce bude ukončena závěrem se zhodnocením a resumé ve francouzštině.

V práci budu využívat především francouzské právní publikace dostupné on-line přes webové stránky akademické knihovny bretaňské univerzity. Dále použiji českou publikaci Spotřebitel

a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu a práce bude podpořena platnými znění jednotlivých právních předpisů. Pro doplnění informací využiji i internetových zdrojů.

V práci se budou často vyskytovat odborné francouzské termíny a legální definice se kterými budu pracovat následovně: francouzské pojmy, které se objeví budou psány kurzívou v původním znění. Jejich překlad bude uveden v závorce za nimi. Termíny vybrané k jazykovému rozboru budou přeloženy zvlášť v páté kapitole. Výjimečně budou některé termíny již přeloženy a původní znění bude rovněž uvedeno v závorce za nimi pro lepší porozumění práci. Ze stejného důvodu, tedy pro lepší pochopení tématu budou i legální definice již přeloženy autorským překladem a původní znění bude obsaženo v poznámkách pod čarou.

1 SPOTŘEBITELSKÉ PRÁVO

Spotřebitelské právo je mladé právní odvětví, které vzniklo na konci minulého století. Jeho hlavními aktéry jsou spotřebitel a podnikatel, kteří mezi sebou uzavírají spotřebitelské smlouvy. Nejvyužívanějším typem spotřebitelské smlouvy je kupní smlouva, kterou velmi často uzavíráme s podnikateli my všichni a stáváme se tak spotřebiteli. Jedním ze zvláštních způsobů, jak můžeme kupní smlouvu uzavřít, je koupit si zboží v e-shopu.¹

Jako spotřebitelé jsme dnes nepřetržitě vystaveni tlaku ze strany podnikatelů, kteří nás lákají abychom nakupovali a využívali nepřeberné množství výrobků a služeb které nám nabízí. Ve snaze uspokojit své potřeby bychom tak mohli jejich tlaku podlehnout a uzavřít s nimi nevýhodné smlouvy. Úkolem spotřebitelského práva tedy je chránit spotřebitele před nepříznivými smlouvami.² Nyní se zaměříme na vysvětlení pojmu spotřebitelské právo a vztah mezi spotřebitelem a podnikatelem.

1.1 SPOTŘEBITELSKÉ PRÁVO A VZTAH MEZI SPOTŘEBITELEM A PODNIKATELEM

Spotřebitelské právo můžeme definovat jako soubor právních norem, které vymezují vztahy mezi spotřebitelem a podnikatelem. Základním předpokladem, proč je nutné jejich vztahy právně vymezit je nerovné postavení spotřebitele vůči podnikateli.³ Má se za to, že spotřebitel je v nevýhodném postavení vůči podnikateli, protože podnikatel může využít informací, prostředků a zkušeností, které spotřebitel jako laik nemá k dispozici.⁴

Podnikatel může například jednostranně určit podmínky smlouvy, kterou se chystá se spotřebitelem uzavřít, takže se spotřebitel na jejím znění nijak zásadně nepodílí. Zejména u distančních smluv, které spotřebitel dnes přijímá zejména elektronicky, by mohlo dojít k situaci, že by spotřebitel nemusel pochopit některá její ustanovení nebo předmět plnění.⁵

Podnikatel je rovněž velmi dobře obeznámen s fungováním výrobku či služby, kterou spotřebiteli nabízí, takže její zavádějící prezentace by mohla uvést spotřebitele v omyl nebo ho jiným způsobem poškodit.⁶ Pokud by následně mělo dojít k řešení sporu podnikatele se

¹ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 1, 46-47, 54, 113.

² PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 2, 73. Université.

³ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 1.

⁴ TEMPLE, Henri a Malo DÉPINCÉ, *Droit de la consommation*, 2020, s. 1. Précis.

⁵ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 47, 64-66.

⁶ PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 73, 75. Université.

spotřebitelem soudní cestou, mohl by spotřebitel být méně ochoten účastnit se soudního řízení, protože by pro něho mohlo být velmi nákladné. Podnikatel tímto omezením trpět nemusí, protože může být lépe finančně zajištěn a jsou mu snadno dostupné právní služby.⁷

Existuje tedy riziko, že by podnikatel mohl využít neznalosti spotřebitele ke svému prospěchu a spotřebitel musí být chráněn. Ochranu poskytuje spotřebiteli spotřebitelské právo, které je předmětem této práce a v rámci, kterého je spotřebitel považován za slabší smluvní stranu.⁸ Nyní si představíme způsoby, jak spotřebitelské právo chrání spotřebitele.

1.2 ZPŮSOBY OCHRANY SPOTŘEBITELE

Spotřebitelské právo chrání spotřebitele zejména třemi různými způsoby: ukládá podnikateli povinnosti ke splnění, vymezuje nekalé obchodní praktiky a kontrolní orgán zřízený státem ukládá sankce za porušení zákonem předepsaných povinností.⁹

Povinnosti uložené podnikateli vycházejí z práv spotřebitelů a chrání spotřebitele bez ohledu na skutečnost, zda se spotřebitel domáhá svých práv či ne.¹⁰ Mezi spotřebitelská práva patří například právo na ochranu zdraví a bezpečnost, právo na informace, právo na náhradu škody nebo právo být zastoupen.¹¹ Povinnosti uložené podnikateli tak mají různý účel podle cíle, kterého se snaží dosáhnout.

Podnikatel je především povinen předat spotřebiteli dostatečné množství informací, aby se zabránilo omylu spotřebitele. Dále musí poskytnout spotřebiteli lhůtu na rozmyšlenou a právo na odstoupení od smlouvy, aby nedošlo k neuváženému jednání či vynucenému souhlasu spotřebitele. V neposlední řadě musí podnikatel pozastavit uvedení výrobku na trh, pokud se ukáže, že výrobek je pro spotřebitele nebezpečný, aby byla zajištěna ochrana zdraví spotřebitele. Zmíněné povinnosti mají povahu preventivních opatření, protože se snaží zabránit újmě spotřebitele dříve, než by k ní mohlo dojít.¹²

Kromě povinností uložených podnikateli je spotřebitel chráněn tím, že spotřebitelské právo vymezuje nekalé obchodní praktiky, které podnikatelé nesmějí využívat.¹³ Jedná se například o uvedení lživých informací o léčivých účincích produktu, prohlášení, že výrobek je zdarma

⁷ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 29, 47.

⁸ Tamtéž, s. 46-47.

⁹ Tamtéž, s. 1, 29, 94.

¹⁰ PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 3. Université.

¹¹ PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s. 11. Cours.

¹² FENOUILLET, Dominique, *Droit de la consommation 2021/22*, 2020, s. 13-14. Dalloz Action.

¹³ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 94.

když není, uvedení nepravdivých informací o omezené dostupnosti zboží nebo údaj o tom, že výrobek nebo služba výrazným způsobem usnadní spotřebiteli výhru v loterii založených na náhodě.¹⁴ Některá opatření, například zákaz nekalých obchodních praktik, tak chrání nejen spotřebitele, před klamavou reklamou, ale i podnikatele, před nekalou konkurencí.¹⁵

V neposlední řadě chrání spotřebitele i stát, který prostřednictvím kontrolního orgánu dohlíží na dodržování povinností stanovených spotřebitelským právem a uděluje sankce za jejich porušení.¹⁶

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že rozlišujeme dvě právní roviny, kterých se ustanovení spotřebitelského práva týkají. Těmi jsou rovina soukromoprávní a veřejnoprávní.¹⁷ Na jedné straně stát kontroluje podnikatele a chrání spotřebitele, takže je spotřebiteli i podnikateli nadřazen. Jedná se tedy o právo veřejné. Na straně druhé jsou upraveny vztahy mezi dvěma právními subjekty, takže se jedná o právo soukromé.¹⁸ Příkladem soukromoprávních ustanovení jsou například podmínky pro uzavírání spotřebitelských smluv. Ustanovení veřejnoprávní povahy představují například podmínky týkající se prodeje výrobků nebo poskytování služeb.¹⁹ V závěru kapitoly si nyní stručně přiblížíme vznik spotřebitelského práva obecně a rozdíl mezi občanským a spotřebitelským právem, protože to považuji za důležité pro pochopení tématu.

1.3 VZNIK SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA

Spotřebitelské právo dnes chrání slabšího spotřebitele před silnějším postavením podnikatele. Ovšem vždy tomu tak nebylo. Zatímco nerovnováha mezi podnikatelem a spotřebitelem, dříve prodávajícím a kupujícím, existuje již od nepaměti,²⁰ ještě v 19. století znalo pojem spotřebitel jen několik málo učenců. V té době chránilo spotřebitele zejména občanské závazkové právo, jehož součástí byla zásada rovnosti smluvních stran. Smluvní strany byly považovány za sobě rovné a smlouvy, které tyto strany mezi sebou uzavíraly byly považovány za spravedlivé, protože byly oběma stranami zamýšleny.²¹

¹⁴ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. § 4 a příloha č. 1, písm. f), p), q), t).

¹⁵ FENOUILLET, Dominique, *Droit de la consommation 2021/22*, 2020, s. 13-14. Dalloz Action.

¹⁶ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 1-2, 29.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ NOVOTNÝ, Zdeněk a Jaroslav, MEJZLÍK, *Základy práva a praktické právní úkony*, Publi.cz. Dostupné na: <https://publi.cz/books/375/02.html> [3.7.2022].

¹⁹ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 3, 11, 34.

²⁰ TEMPLE, Henri a Malo DÉPINCÉ, *Droit de la consommation*, 2020, s. 1. Précis.

²¹ CAS, Gérard a Didier FERRIER, *Traité de droit de la consommation*, 1986, s. 4-5.

Později se začala uplatňovat zásada autonomie vůle smluvních stran. Autonomie vůle smluvních stran znamená, že smluvní strany si mohou ve smlouvě ujednat vše na čem se shodnou, pokud je to v mezích zákona.²² Ve vztazích mezi spotřebitelem a podnikatelem však podnikatel určuje podmínky smlouvy jednostranně a existuje mezi nimi velká nerovnováha.²³ Na konci 20. století tedy byly vypracovány nové právní předpisy, které zohledňují slabší postavení spotřebitele a dnes je souhrnně označujeme jako spotřebitelské právo.²⁴

Považuji tedy za důležité si uvědomit z jakého úhlu pohledu na spotřebitelské právo nahlížíme. Je nutné rozlišovat mezi ochranou spotřebitele, která mu byla nepřímo poskytována již o staletí dříve a spotřebitelským právem, které vzniklo, protože občanské závazkové právo nemohlo účinně postihnout nevyvážený charakter vztahů mezi spotřebitelem a podnikatelem.²⁵ Nyní se již zaměříme na historický vývoj ochrany spotřebitele a vznik spotřebitelského práva a začneme v České republice.

²² DATINSKÝ, Pavel, *Ochrana slabší smluvní strany při poskytování finančních služeb*. Dostupné na: <https://www.iurium.cz/2019/10/20/slabsi-strana-financni-sluzby/> [3.7.2022].

²³ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjícím trhu*, 2019, s. 46-47.

²⁴ CAS, Gérard a Didier FERRIER, *Traité de droit de la consommation*, 1986, s. 4.

²⁵ Tamtéž.

2 ČESKÁ REPUBLIKA

V následující kapitole se budeme věnovat České republice. Nejprve se podíváme na historický vývoj ochrany spotřebitele a poté si představíme současné prameny spotřebitelského práva v zemi. Následně se zaměříme na hlavní aktéry a ve druhé části kapitoly si představíme podmínky uzavírání spotřebitelských a distančních smluv.

2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY SPOTŘEBITELE

Počátky ochrany spotřebitele, dříve kupujícího, jsou v českých zemích spojeny se středověkým tržním právem, které si jednotlivá města stanovovala lokálně. V každém městě se uplatňoval jiný systém měř a vah a smlouvy byly posuzovány odlišně. Zvláštní postavení měly cechy, které určovaly kvalitu potravin a výrobků tím, že vydávaly cechovní předpisy. Probíhaly kontroly potravin a existovala i odpovědnost za skryté vady. Nejprve právní, pak i faktické. Například prodávající nemovitosti musel prohlásit, že je jejím jediným vlastníkem a koně bylo možné vrátit, pokud se do tří dnů ukázalo, že kůň je namožený. Nad trhem vykonávali dozor rychtář a konšelé. O souhrnné kodifikaci městských práv rozhodoval vládnoucí panovník.²⁶

První právní předpis chránící kupujícího tak byl v českých zemích vydán v roce 1579 a jednalo se o středověký zákoník o Právech městských Království českého. Zákoník vymezoval všechna městská práva a kupujícímu tak zaručil stejný výklad smluvního práva v každém městě. Na začátku 19. století byl v roce 1811 císařem Františkem I vydán Všeobecný zákoník občanský č. 946/1811 Sb. z. s., známý také jako ABGB, který předchozí zákoník nahradil. ABGB se mimo jiné zabýval okolnostmi vzniku a trváním smlouvy či náhradou škody.²⁷ Není bez zajímavosti, že zákoník již v 19. století umožnil domluvit se s prodávajícím na možnosti zpětného výkupu prodané věci. Konkrétně § 1068 obsahoval toto ustanovení: „*Právo prodanou věc zase vyplatiti nazývá se právem zpětné koupě. Bylo-li toto právo prodavači vůbec a bez bližšího určení poskytnuto, vrátí jedna strana koupenou věc v nezhoršeném stavu, druhá strana však trhovou cenu [...]*.“²⁸

ABGB postupně doplňovaly zákony veřejnoprávní povahy, které byly vydávány a zaměřeny na určitou oblast. Například trestní zákon č. 117/1852 ř. z., definoval jako zločin používání kratších měř a vah a další podvodné praktiky jako uvedení nesprávně stanovené ceny nebo

²⁶ HÁJKOVÁ, Kateřina, *Ochrana práv kupujících*, Česká obchodní inspekce. Dostupné na: <https://www.coi.cz/o-coi/historie-ochrany-prav-kupujicich/> [4.7.2022].

²⁷ Tamtéž.

²⁸ BECK ONLINE, *Obecný zákoník občanský, § 1068*. Dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjygeyv6ojugywtcna> [11.7.2022].

falešných vlastností zboží byly považovány za přešupek. Na začátku 20. století se za nekalé obchodní praktiky podle zákona č. 111/1927 Sb. z. a n., proti nekalé soutěži považovaly nekalá reklama, nesprávné označení původu zboží nebo zneužívání podnikových značek.²⁹

Všeobecný zákoník občanský nahradil v roce 1950 občanský zákoník č. 141/1950 Sb., který platil do roku 1964 kdy byl vydán nový občanský zákoník č. 40/1964 Sb., který v novelizované podobě platil až roku 2013.³⁰ V období socialismu tak zmíněné občanské zákoníky zajišťovaly ochranu kupujícího zejména v soukromoprávní rovině. Veřejnoprávní úprava byla obsažena například v zákoně č. 160/1949 Sb., o vnitřním obchodě, který opravňoval ministerstvo vnitřního obchodu regulovat oběh a distribuci zboží. Uplatňovaly se oborové normy, které měly zajistit požadovanou kvalitu potravin a výrobků a k zajištění kontroly byly ustanoveny tři různé inspekce jejichž zákony se často měnily. V roce 1986 byly konkrétně přijaty dva samostatné zákony: zákon č. 63/1986 Sb., o České zemědělské a potravinářské inspekci a zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci.³¹

Obě inspekce byly zachovány a fungují dodnes, ovšem název a pravomoci České zemědělské a potravinářské inspekce byly upraveny a přijetím zákona č. 146/2002 Sb. vznikla Státní zemědělská a potravinářská inspekce.³² S přechodem na tržní hospodářství a plánování vstupu České republiky do Evropské unie byla ustanovení občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. významně upravena. Okolo roku 2000 již úprava občanského zákoníku z roku 1964 obsahovala termín spotřebitel. Konkrétně v § 52 odst. 3 v hlavě páté, která vymezovala spotřebitelské smlouvy.³³ Vývoj směřující ke vzniku spotřebitelského práva byl završen přijetím zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, který byl již mnohokrát novelizován.³⁴ Moderní úpravu spotřebitelského práva si ovšem představíme v následující podkapitole.

2.2 PRAMENY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA

Spotřebitelské právo v České republice je považováno za dílčí odvětví práva občanského.³⁵ Jeho hlavními prameny jsou nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. (dále jen „NOZ“), který

²⁹ HÁJKOVÁ, Kateřina, *Ochrana práv kupujících*, Česká obchodní inspekce. Dostupné na: <https://www.coi.cz/o-coi/historie-ochrany-prav-kupujicich/> [4.7.2022].

³⁰ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

³¹ HÁJKOVÁ, Kateřina, *Ochrana práv kupujících*, Česká obchodní inspekce. Dostupné na: <https://www.coi.cz/o-coi/historie-ochrany-prav-kupujicich/> [4.7.2022].

³² Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a změně některých souvisejících zákonů.

³³ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjícím trhu*, 2019, s. 2, 11-12.

³⁴ HÁJKOVÁ, Kateřina, *Ochrana práv kupujících*, Česká obchodní inspekce. Dostupné na: <https://www.coi.cz/o-coi/historie-ochrany-prav-kupujicich/> [4.7.2022].

³⁵ IURIDICTUM, *Spotřebitelské právo*. Dostupné na: https://iuridictum.pecina.cz/w/Spot%C5%99ebitelsk%C3%A9_pr%C3%A1vo [3.7.2022].

nabyl účinnosti 1. 1. 2014³⁶ a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele (dále jen „OchrSpotř.“), který byl schválen Federálním shromážděním 16. prosince 1992, tedy ještě za dob Československé federativní republiky.³⁷

Zákon OchrSpotř. nabyl účinnosti 31. 12. 1992 a jeho poslední novelizace proběhla v roce 2022. Zákon je složen z devíti částí a věnuje se mnoha oblastem ochrany spotřebitele. Předně vymezuje povinnosti pro podnikatele týkající se prodeje zboží. Dále stanovuje nekalé obchodní praktiky, zakazuje diskriminaci spotřebitele, ukládá podnikateli povinnost informovat spotřebitele o použití a vlastnostech daného produktu nebo o možnosti využití reklamace a jejím průběhu. Zákon OchrSpotř. se také věnuje i mimosoudnímu řešení sporů, organizacím na ochranu spotřebitele a vymezuje působnost kontrolních orgánů státní správy.³⁸ Obsahuje tedy veřejnoprávní úpravu spotřebitelského práva.³⁹

V soukromoprávní rovině jsou ustanovení spotřebitelského práva obsažena v části čtvrté NOZ věnované relativním majetkovým právům. Spotřebitelskými smlouvami se v obecné rovině zabývají § 1810 až § 1819. Dále jsou v § 1820 až § 1840 upraveny distanční smlouvy a smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory. Následují ustanovení věnovaná finančním službám a krátkodobému užívání ubytovacích zařízení a rekreačních služeb.⁴⁰ Úpravu výše zmíněných oblastí nalezneme v několika dílech, oddílech a poddílích, avšak vždy v části čtvrté. Samotný zákoník je rozdělen do pěti částí a dále se věnuje například rodinnému a dědickému právu. Jeho poslední novelizace proběhla v roce 2022.⁴¹

Právní úpravu spotřebitelského práva v ČR dále doplňují i jiné zákony zaměřené na konkrétní oblast.⁴² Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků zavazuje výrobce či dovozce uvést na trh pouze takové výrobky, které jsou pro spotřebitele bezpečné. V opačném případě je právem spotřebitele vrátit nebezpečné výrobky výrobci či dovozci, kteří musí uhradit náklady na vrácení. Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách pak vymezuje způsoby, jak má výrobce označit

³⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

³⁷ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 2.

³⁸ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

³⁹ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 3.

⁴⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. § 1810-§ 1819, § 1820-§ 1840.

⁴¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁴² MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 29.

své zboží cenovkou a jakým způsobem může být sjednána cena za zboží.⁴³ Nyní se zaměříme na působnost kontrolního orgánu, jehož důležitost byla v práci již zmíněna.

2.3 KONTROLNÍ ORGÁN

Dodržováním zákonem předepsaných povinností se zabývá kontrolní orgán, kterým je v České republice Česká obchodní inspekce (ČOI). Česká obchodní inspekce je podřízena Ministerstvu průmyslu a obchodu a zabývá se kontrolou distribuce zboží, dohlíží na dodržování zákazu nekalých obchodních praktik a zajišťuje například i mimosoudní řešení spotřebitelských sporů zvané Alternative Dispute Resolution, zkráceně ADR.⁴⁴

Spotřebitel může využít mimosoudního řešení spotřebitelských sporů, které je pro něho bezplatné zejména v případě, že došlo k porušení ustanovení ve smlouvě a je účinné hlavně v situaci kdy je prodejce ochoten se spotřebitelem dohodnout, protože prodejce dbá na svoji pověst.⁴⁵ Pokud tomu tak není, musí se spotřebitel obrátit na příslušný soud v rámci občanského soudního řízení. Pokud byl spotřebitel poškozen nekalými praktikami prodejce, musí se obrátit na příslušný orgán v závislosti na oblasti ve které došlo k jeho újmě. Například v oblasti energetiky je příslušným orgánem Energetický regulační úřad.⁴⁶

ČOI se nezabývá kontrolou kvality potravin. Tato pravomoc je vyhrazena Státní zemědělské a potravinářské inspekci, která byla zmíněna v předchozí podkapitole. ČOI je ovšem oprávněna ukládat za porušení zákonů na které dohlíží peněžité tresty ve formě pokut a to od 10 000 Kč až do výše 50 milionů korun v závislosti na vážnosti přestupku.⁴⁷ V následující podkapitole si představíme hlavní subjekty spotřebitelského práva.

2.4 SUBJEKTY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA

Hlavními subjekty spotřebitelského práva v České republice jsou spotřebitel a podnikatel. V české úpravě spotřebitelského práva existují dvě definice, které se vzájemně překrývají a najdeme je v NOZ i zákoně OchrSpotř.⁴⁸

⁴³ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Spotřebitelský průvodce*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/spotrebitelsky-pruvodce/> [26.7.2022].

⁴⁴ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Působnost úřadu*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/o-coi/pusobnost-uradu/> [27.11.2022].

⁴⁵ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Informace o mimosoudním řešení spotřebitelských sporů (ADR)*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/informace-o-adr/> [26.7.2022].

⁴⁶ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Nekalé obchodní praktiky*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/faq/nekale-obchodni-praktiky/> [26.7.2022].

⁴⁷ ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Působnost úřadu*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/o-coi/pusobnost-uradu/> [27.11.2022].

⁴⁸ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 47.

2.4.1 SPOTŘEBITEL

Nejprve si představíme spotřebitele. Podle § 419 NOZ je „*spotřebitelem [...] každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.*“⁴⁹

Zákon OchrSpotř. pojímá spotřebitele mírně odlišně a říká, že „*spotřebitelem [je] fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.*“⁵⁰

Obě definice se shodují ve významu a uvádějí dvě podstatné vlastnosti spotřebitele, kterými jsou, že spotřebitel uzavírá smlouvy s podnikatelem a činí tak mimo oblast svého povolání či podnikání. Můžeme říci, že definice v OchrSpotř. je přesnější, protože uvádí, že spotřebitel je fyzická osoba což je velmi podstatný detail, protože spotřebitelem může být i podnikatel, který nakupuje zboží běžné spotřeby, které není určeno k výkonu jeho podnikání.⁵¹

2.4.2 PODNIKATEL

Definici podnikatele poskytuje rovněž NOZ a zákon OchrSpotř. Každý právní předpis však poměrně odlišně.⁵² Pro účely spotřebitelského práva je nejpodstatnější ustanovení v NOZ pod § 420 odst. 2 podle kterého je podnikatel osoba, která s druhými „*[...] uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.*“⁵³

Zákon OchrSpotř. pak definuje jako podnikatele osoby různých profesí. Je jím tak například prodávající, výrobce nebo dovozce.⁵⁴ Podnikatel je tedy osoba, která s druhými uzavírá smlouvy, které souvisejí se výkonem jeho podnikání nebo osoba, která ho zastupuje a jedná jeho jménem. Představili jsme si dva hlavní subjekty spotřebitelského práva. Můžeme se přesunout k rozboru právní úpravy spotřebitelských a distančních smluv.

2.5 SPOTŘEBITELSKÉ A DISTANČNÍ SMLOUVY

V následující kapitole se zaměříme na podmínky uzavírání spotřebitelských a distančních smluv. Smlouvy si nejprve definujeme a následně si představíme postup jejich uzavření a

⁴⁹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 419.

⁵⁰ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, § 2, odst. 1, písm. a).

⁵¹ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 52-53.

⁵² Tamtéž, s. 48, 51.

⁵³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 420 odst. 2.

⁵⁴ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, § 2 odst. 1, písm. b), c), d).

povinnosti, které musí splnit podnikatel. Úprava spotřebitelských a distančních smluv je zakotvena v NOZ pod § 1810 - § 1840, jak bylo řečeno již dříve.⁵⁵

2.5.1 SPOTŘEBITELSKÉ SMLOUVY

Spotřebitelské smlouvy jsou smlouvy uzavírané mezi spotřebitelem a podnikatelem ze kterých oběma stranám plynou závazky.⁵⁶ Mezi spotřebitelské smlouvy řadíme například kupní smlouvu, nájemní smlouvu nebo smlouvu o účtu.⁵⁷ Nejedná se však o zvláštní smluvní typy, ale běžné druhy smluv, které jsou uzavírány mezi spotřebitelem a podnikatelem, a proto je označujeme za spotřebitelské smlouvy. Jelikož je spotřebitel považovaný za slabší smluvní stranu, stanovuje NOZ k zajištění jeho ochrany zvláštní podmínky pro uzavření spotřebitelské smlouvy.⁵⁸

Jedná se zejména o rozsáhlou informační povinnost pro podnikatele, právo spotřebitele na odstoupení od smlouvy, zákaz nepřiměřených podmínek ve spotřebitelských smlouvách a zneplatnění smlouvy nebo některých ujednání v případě, že podnikatel své povinnosti nesplnil nebo porušil.⁵⁹

K uzavření spotřebitelské smlouvy je ovšem nezbytné, aby byly naplněny nejprve obecné podmínky pro uzavření smlouvy a poté se uplatní podmínky, které se týkají smluv uzavíraných se spotřebiteli.⁶⁰ Nejdříve se tedy podíváme na obecné podmínky uzavření smlouvy, které stanovuje NOZ.

2.5.1.1 OBECNÉ PODMÍNKY UZAVŘENÍ SMLOUVY

NOZ v § 1724 uvádí, že: „*Smlouvou projevují strany vůli zříditi mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy.*“ Následující § 1725 stanovuje, že: „*Smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah.*“⁶¹ Můžeme tedy říci, že obecné podmínky pro uzavření smlouvy jsou následující:⁶²

- existence dvou nebo více smluvních stran (spotřebitel/podnikatel)
- svobodná vůle smlouvu uzavřít

⁵⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1810 - § 1840.

⁵⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1810.

⁵⁷ BUSINESSINFO.CZ, *Právo ochrany spotřebitele*. Dostupné na: <https://www.businessinfo.cz/navody/pravo-ochrany-spotrebitele-ppbi/5/#nejcasteji-pouzivane-typy-spotrebitelskych-smluv> [31.3.2023].

⁵⁸ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjícím trhu*, 2019, s. 46-47.

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Tamtéž, s. 53.

⁶¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1724 - § 1725.

⁶² Tamtéž.

- vzájemná shoda na obsahu smlouvy

Smlouva je tedy uzavřena, pokud se dvě nebo více smluvních stran svobodně rozhodlo smlouvu uzavřít a vzájemně se shodly na jejím obsahu.⁶³ K uzavření smlouvy pak běžně dojde, když jedna strana (spotřebitel) přijme nabídku druhé strany (podnikatel).⁶⁴ Za nabídku k uzavření smlouvy můžeme považovat například návrh dodat zboží či poskytnout službu za předem stanovenou cenu.⁶⁵ U distančních smluv tak můžeme za takový návrh k uzavření smlouvy považovat vystavení zboží v e-shopu.⁶⁶

U kupní smlouvy, která je nejpoužívanějším druhem spotřebitelské smlouvy jsou zásadní závazky, které oběma stranám vznikají.⁶⁷ Kupující se uzavřením kupní smlouvy zavazuje, že převezme věc od prodávajícího a zaplatí mu kupní cenu. Prodávající se pak zavazuje, že kupujícímu prodávanou věc předá a kupující k ní získá vlastnické právo.⁶⁸

Pro uzavření spotřebitelské smlouvy jsou však vyžadovány zvláštní podmínky, které budou nyní představeny.

2.5.1.2 OBECNÁ INFORMAČNÍ POVINNOST

Spotřebitelská smlouva může být uzavřena splní-li podnikatel takzvanou informační povinnost. To znamená, že podnikatel musí spotřebiteli poskytnout náležitě informace v rozsahu stanoveném zákonem a předepsaným způsobem tak, aby se spotřebitel mohl kvalifikovaně rozhodnout, že chce s podnikatelem uzavřít spotřebitelskou smlouvu.⁶⁹ Před uzavřením spotřebitelské smlouvy tedy podle § 1811 NOZ informuje podnikatel spotřebitele především o:⁷⁰

- A) své totožnosti a svých kontaktních údajích včetně adresy sídla, telefonního čísla a e-mailové adresy pro elektronickou komunikaci
- B) hlavních vlastnostech zboží či služby a jejím řádném označení
- C) ceně zboží či služby včetně všech daní a jiných poplatků, případně její výpočet
- D) možnostech platby, způsobech a času dodání a možnosti podat stížnost
- E) nákladech na dodání zboží nebo služby
- F) záruce a právech z vadného plnění a servisních službách

⁶³ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 53-54.

⁶⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1745.

⁶⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1732.

⁶⁶ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 54, 65.

⁶⁷ Tamtéž, s. 133-134.

⁶⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 2079 odst. 1.

⁶⁹ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 101-102.

⁷⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1811, odst. 1.

- G) smluvních závazcích a podmínkách ukončení smluv na dobu neurčitou nebo jejich automatickém prodloužení
- H) funkčnosti digitálního obsahu a kompatibility hardwaru a softwaru

Všechny výše zmíněné informace musí podnikatel uvést jasným a srozumitelným způsobem, a spotřebitel s nimi musí být seznámen před uzavřením smlouvy.⁷¹ Zákon OchrSpotř. rozšiřuje informační povinnost podnikatele o údaje týkající se zejména používání výrobků a služeb, konkrétně jejich údržby a rizicích spojených s jejich špatným zacházením.⁷²

Pokud podnikatel použije ve smlouvě zákonem zakázaná ujednání nebudou taková ujednání zohledněna a v případě, že by smlouva umožňovala více výkladů bude smlouva vyložena pro spotřebitele nejpriznivějším způsobem. Pokud podnikatel opomene informovat spotřebitele o dodatečných nákladech, které by mu mohly být účtovány, není spotřebitel povinen tyto náklady podnikateli hradit.⁷³ Nyní se budeme věnovat distančním smlouvám a způsobu jejich uzavření.

2.5.2 DISTANČNÍ SMLOUVY

Distanční smlouva je smlouva, která byla uzavřena s pomocí alespoň jednoho prostředku komunikace na dálku a obě smluvní strany nebyly současně fyzicky přítomny v okamžiku kdy došlo k jejímu uzavření.⁷⁴ Důležité je ovšem zmínit, že se nejedná o konkrétní typ smlouvy, ale způsob uzavření, kterékoliv spotřebitelské smlouvy. Například kupní smlouvy, u které její aktéři nebyly fyzicky přítomni v okamžiku kdy došlo k jejímu uzavření.⁷⁵

Specifickým prvkem distanční smlouvy je, že její ustanovení obsahují všeobecné obchodní podmínky. Všeobecné obchodní podmínky musí obsahovat informace stanovené obecnou a zvláštní informační povinností a podnikatel musí tyto podmínky vhodným způsobem spotřebiteli zpřístupnit. Například je umístit na své webové stránky, aby s nimi spotřebitel mohl být seznámen před uzavřením smlouvy. Přijetím všeobecných obchodních podmínek pak spotřebitel distanční smlouvu uzavře.⁷⁶ Ačkoliv pojmenování distanční smlouva není zcela přesné a vhodnější je termín smlouva uzavřená na dálku, protože se nejedná o smluvní typ, ale způsob uzavření spotřebitelské smlouvy, budu dále v práci raději používat kratší termín distanční smlouva. Považuji ho za běžnější a srozumitelnější pro čtenáře.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, § 9 odst. 1.

⁷³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1812, odst. 1, § 1815, § 1817.

⁷⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1820, odst. 1.

⁷⁵ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 65-66, 107.

⁷⁶ Tamtéž.

Nyní si tedy představíme zvláštní informační povinnost, která je s distančními smlouvami spojena.

2.5.2.1 ZVLÁŠTNÍ INFORMAČNÍ POVINNOST

Podnikatel může se spotřebitelem uzavřít distanční smlouvu pouze za předpokladu, že splní nejen obecnou informační povinnost, ale zároveň i zvláštní informační povinnost stanovenou společně pro distanční smlouvy a smlouvy mimo obchodní prostory, kterými jsou například smlouvy uzavírané na předváděcích akcích.⁷⁷ Podle § 1820 NOZ tak musí podnikatel před uzavřením distanční smlouvy sdělit spotřebiteli následující informace o:⁷⁸

- A) hlavních vlastnostech zboží či služby
- B) totožnosti podnikatele včetně adresy sídla, telefonního čísla a e-mailové adresy případně jiného prostředku elektronické komunikace, který umožňuje zachování komunikace v textové podobě
- C) adrese provozovny či sídla, pokud se tyto adresy liší a o adrese pro podání stížností
- D) celkové ceně a nákladech na dodání, o ceně za zúčtovací období u smluv na dobu neurčitou nebo s opakovaným plněním
- E) přizpůsobení ceny pro spotřebitele systémem automatického rozhodování
- F) nákladech na prostředky komunikace na dálku
- G) možnostech platby a způsobech a času dodání a možnosti podat stížnost
- H) podmínkách práva na odstoupení od smlouvy
- I) nákladech na vrácení zboží v případě odstoupení od smlouvy
- J) povinnosti zaplatit určitou částku při odstoupení od smlouvy jejíž plnění již začalo
- K) nemožnosti spotřebitele odstoupit od smlouvy, případně podmínky zániku práva na odstoupení od smlouvy
- L) záruce a právech z vadného plnění a servisních službách
- M) kodexu chování, kterým se podnikatel řídí při výkonu své podnikatelské činnosti a možnosti získat jeho kopii
- N) smluvních závazcích a podmínkách ukončení smluv na dobu neurčitou nebo jejich automatickém prodloužení
- O) nejkratší lhůtě trvání závazků byla-li smlouvou určena
- P) povinnosti zaplatit zálohu
- Q) funkčnosti digitálního obsahu a kompatibilitě hardwaru a softwaru
- R) orgánu na který se lze obrátit v případě vzniku sporu nebo při podání stížností a možnostech mimosoudního řešení spotřebitelských sporů

Ke smlouvě musí podnikatel přiložit formulář pro odstoupení od smlouvy, a kromě informací uvedených výše se dále přihlíží k prostředku komunikace na dálku pomocí kterého se smlouva uzavírá. NOZ tak zvlášť upřesňuje a stanovuje podmínky pro distanční smlouvy uzavírané po

⁷⁷ Tamtéž, s. 110.

⁷⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1820 odst. 1.

telefonu a smlouvy uzavírané elektronickými prostředky.⁷⁹ Nyní si blíže představíme pojem prostředek komunikace na dálku.

2.5.2.2 PROSTŘEDEK KOMUNIKACE NA DÁLKU

NOZ definuje v § 1820 odst. 1 jako prostředek komunikace na dálku takový prostředek, který „[...] umožňuje uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti stran.“⁸⁰ Další podrobnosti již neuvádí.⁸¹ V § 1825 a § 1826 NOZ jsou však uvedeny specifické podmínky pro uzavření smlouvy po telefonu nebo pomocí elektronických prostředků,⁸² takže za prostředky komunikace na dálku můžeme považovat především telefon a internet, který dnes nejčastěji používáme k uzavření smlouvy na dálku.⁸³ Nejprve se tedy podíváme na distanční smlouvy uzavírané pomocí elektronických prostředků.

2.5.2.3 DISTANČNÍ SMLOUVY UZAVŘENÉ ELEKTRONICKÝMI PROSTŘEDKY

Pokud mezi sebou podnikatel a spotřebitel uzavírají smlouvu elektronickými prostředky, má podnikatel vůči spotřebiteli několik povinností. Před tím, než spotřebitel podá závaznou objednávku musí ho podnikatel informovat o tom, zda existují nějaké komplikace týkající se dodání zboží či poskytnutí služby a jakým způsobem může spotřebitel svou objednávku zaplatit.⁸⁴ Pokud spotřebitel objednávku učiní má podnikatel povinnost zajistit, že spotřebitel uzná svou povinnost ji zaplatit a musí mu obratem zaslat potvrzení o jejím přijetí v textové podobě. Podnikatel musí ovšem informovat spotřebitele rovněž o:⁸⁵

- A) elektronické dostupnosti uzavřené smlouvy
- B) jazycích uzavření smlouvy
- C) technických krocích potřebných k uzavření smlouvy
- D) možnosti vracet se ve formuláři a opravovat chyby

Pokud podnikatel nesplní své informační povinnosti stanovené NOZ může se spotřebitel domáhat náhrady škody.⁸⁶ Na závěr se podíváme na podmínky distančních smluv uzavíraných po telefonu.

⁷⁹ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 113, 117.

⁸⁰ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1820.

⁸¹ Tamtéž.

⁸² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1825, § 1826.

⁸³ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 109.

⁸⁴ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, § 11a.

⁸⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1826, § 1827.

⁸⁶ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*, 2019, s. 101.

2.5.2.4 DISTANČNÍ SMLOUVY UZAVŘENÉ PO TELEFONU

V případě, že podnikatel kontaktuje spotřebitele po telefonu za účelem uzavření smlouvy je povinen sdělit spotřebiteli účel hovoru a základní údaje o sobě případně o osobě jejíž jménem spotřebitele kontaktuje. Podnikatel je rovněž povinen poskytnout spotřebiteli uzavíranou smlouvu i v textové podobě a spotřebitel je smlouvou vázán až po jejím podpisu nebo elektronickém přijetí.⁸⁷

K významné změně došlo v červenci minulého roku, kdy vešla v platnost novela zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, která zakázala nevyžádané telefonáty. Nově musí osoba, která si přeje být kontaktována za marketingovými účely požádat o zápis do tzv. účastnického seznamu za který bylo dříve možné považovat i náhodné generování čísel, které mohli podnikatelé využít ke kontaktování spotřebitele. To je nyní zakázáno.⁸⁸

Představili jsme si historii ochrany spotřebitele, subjekty, strukturu současných právních předpisů a podmínky uzavírání spotřebitelských a distančních smluv, takže kapitolu o právní úpravě spotřebitelského práva v ČR můžeme uzavřít. Nyní se budeme zabývat Francií.

⁸⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1825.

⁸⁸ HEJNÁ, Veronika, *Definitivní konec nevyžádaných hovorů*, E15.CZ. Dostupné na: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/definitivni-konec-nevyzadanych-hovoru-jake-zmeny-nyni-plati-1391381> [25.11.2022].

3 FRANCIE

V následující kapitole se budeme věnovat Francii. Nejprve si představíme historický vývoj ochrany *consommateur* a současné prameny *droit de la consommation*. Poté se zaměříme na hlavní subjekty *droit de la consommation* a právní úpravu *contrats de consommation* a *contrats à distance*.

3.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY SPOTŘEBITELE

Počátky ochrany kupujícího jsou ve Francii spojeny s tržním právem, které si každé město stanovovalo lokálně. Historické záznamy ukázaly, že v 17. a 18. století bychom se na trzích v Toulouse již mohli setkat s prvky ochrany kupujícího. Existovala záruka za skryté vady, probíhaly kontroly potravin, které byly následně označeny značkou shody a byl určen systém měř a vah.⁸⁹ Jelikož ve Francii působily také cechy, lze se domnívat, že podobně jako v českých zemích, vydávaly normy stanovující složení a požadovanou kvalitu potravin či výrobků. Dodržování stanovených podmínek kontrolovala tržní policie a v Paříži byl například roku 1667 zřízen Ludvíkem XIV úřad policejního poručíka, který měl kontrolovat trh s obilím.⁹⁰

Na začátku 19. století byl v roce 1804 vypracován *Code civil*, který souhrnně vymezil podmínky smluvního práva a zajistil tak ochranu kupujícího zejména v soukromoprávní rovině. Již tehdy obsahoval *Code civil* například ustanovení o vadách souhlasu, pravidla výkladu smluv nebo pravidla týkající se prodeje.⁹¹ Nebyl v něm sice přímo uveden pojem *consommateur*, ale s pomocí některých jeho ustanovení mohl kupující ke konci 20. století pravděpodobně vyhrát soud s výrobcem, distributorem nebo poskytovatelem služby.⁹²

Článek 1602 *Code civil* stanovil, že: „*Prodávající je povinen jasně vysvětlit k čemu se zavazuje.*“ a „*Jakákoliv nejasná nebo dvojnásobná dohoda bude vyložena proti prodávajícímu.*“⁹³ Podle článku 1641 *Code civil* pak: „*Prodávající ručí za skryté vady prodávané věci, které ji učiní nevhodnou pro zamýšlené použití nebo u které její použitelnost klesne do té míry, že by si kupující tuto věc nekoupil nebo za ni zaplatil nižší cenu, kdyby o vadách věděl.*“⁹⁴

⁸⁹ FENOUILLET, Dominique, *Droit de la consommation 2021/22*, 2020, s. 5. Dalloz Action.

⁹⁰ PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 1, 52. Université.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² CAS, Gérard a Didier FERRIER, *Traité de droit de la consommation*, 1986, s. 4-5.

⁹³ PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 1. Université. (*Le vendeur est tenu d'expliquer clairement ce à quoi il s'oblige. Tout pacte obscur ou ambigu s'interprète contre le vendeur.*)

⁹⁴ Article 1641, Code civil. (*Le vendeur est tenu de la garantie à raison des défauts cachés de la chose vendue qui la rendent impropre à l'usage auquel on la destine, ou qui diminuent tellement cet usage que l'acheteur ne l'aurait pas acquise, ou n'en aurait donné qu'un moindre prix, s'il les avait connus.*.)

Na začátku 20. století byl v roce 1905 vydán zákon o podvodu a padělání výrobků a služeb, který je ve Francii považován za první spotřebitelský zákon.⁹⁵ Zákon byl ovšem vypracován na žádost *professionnels*, kteří chtěli bránit nekalé soutěži a *consommateur* tak chránil hlavně nepřímo.⁹⁶ Účelem tohoto zákona bylo bránit podvodům, které se týkaly zejména složení potravinářských výrobků a zákon byl významný, protože udělil správním orgánům mnoho pravomocí v oblasti kontroly trhu se zemědělskými výrobky.⁹⁷

Zhruba do 70. let 20. století byly následně vydávány zákony, které měly veřejnoprávní povahu. Za všechny můžeme uvést vládní nařízení o cenách z 30. června 1945, které se zabývalo například vznikem kartelů, zneužíváním dominantního postavení *professionnels* nebo pravidly pro stanovení pevných cen.⁹⁸ Můžeme také zmínit zákon ze dne 27. prosince 1973 týkající se obchodu a řemesel, který definoval jako trestný čin klamavou reklamou.⁹⁹ Až v 70. letech 20. století začaly vycházet zákony, které byly již přímo zaměřeny na *consommateur* a měly zajistit jeho ochranu.¹⁰⁰

Četnost spotřebitelských zákonů vyvolala potřebu souhrnné kodifikace *droit de la consommation*, která byla na konci 20. století provedena ve dvou částech. Zákonem (*loi*) ze dne 26. července 1993 byla ustanovena zákonná část (*partie législative*). O 4 roky později, byla dekretem (*décret*) ze dne 27. března 1997 kodifikována část předpisová (*partie réglementaire*).¹⁰¹ Vznikl tak souhrnný právní předpis *Code de la consommation* (dále jen „*C. consom.*“) který se stal základem francouzského *droit de la consommation*, které je ve Francii považováno za *droit spécial* (speciální právo).¹⁰² Od svého prvního vydání je ovšem *C. consom.* nepřetržitě novelizován, protože byl původně pouze sbírkou předchozích zákonů (*lois*).¹⁰³ Moderní úpravě *droit de la consommation* se budeme věnovat v následující podkapitole.

3.2 PRAMENY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA

Ústředním pramenem *droit de la consommation* je *Code de la consommation*. V překladu bychom mohli říci, že se jedná o spotřebitelský zákoník. Jak již bylo řečeno zákoník byl poprvé

⁹⁵ FENOUILLET, Dominique, *Droit de la consommation 2021/22*, 2020, s. 5. Dalloz Action. (*Loi du 1er août 1905 sur les fraudes et falsifications en matière de produits ou de services*)

⁹⁶ PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 25. Université.

⁹⁷ FENOUILLET, Dominique, *Droit de la consommation 2021/22*, 2020, s. 5. Dalloz Action.

⁹⁸ CAS, Gérard a Didier FERRIER, *Traité de droit de la consommation*, 1986, s. 4, 6. (*Ordonnance n°45-1483 du 30 juin 1945 relative aux prix.*)

⁹⁹ Tamtéž. (*Loi n° 73-1193 du 27 décembre 1973 d'orientation du commerce et de l'artisanat.*)

¹⁰⁰ PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s. 4-5. Cours.

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² Tamtéž, s. 2.

¹⁰³ FENOUILLET, Dominique, *Droit de la consommation 2021/22*, 2020, s. 7. Dalloz Action.

vydán v roce 1993 ovšem v roce 2016 byl zásadním způsobem přepracován. Nová zákonná část byla schválena vládním nařízením (*ordonnance*), ze dne 14. března 2016 a dekretem (*décret*) ze dne 29. června 2016 byla schválena nová část předpisová. Zákoník vstoupil v platnost 1. července 2016, ale je nepřetržitě novelizován. Původní rozdělení do pěti knih (*livres*) bylo nahrazeno knihami osmi, a tak se podstatným způsobem změnilo i jejich vnitřní uspořádání. Některá témata se tak stala předmětem nových knih, jak je znázorněno níže.¹⁰⁴

1993

Kniha I: Informace pro spotřebitele a uzavírání smluv
Kniha II: Shoda a bezpečnost výrobků a služeb
Kniha III: Zadlužení
Kniha IV: Sdružení spotřebitelů
Kniha V: Instituce

2016

Kniha I: Informace pro spotřebitele a obchodní praktiky
Kniha II: Uzavírání a plnění smluv
Kniha III: Úvěr
Kniha IV: Shoda a bezpečnost výrobků a služeb
Kniha V: Pravomoci k vyšetřování a opatření ke kontrolám
Kniha VI: Řešení sporů
Kniha VII: Řešení předlužení
Kniha VIII: Schválená sdružení na ochranu spotřebitelů a spotřebitelské instituce

Například pravomoci k vyšetřování (*pouvoirs d'enquête*) byly z knihy I přesunuty do současné knihy V, která nyní sjednocuje všechny pravomoci francouzského kontrolního orgánu *Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes* bez ohledu na to, zda se jedná o občanskoprávní řízení, trestní nebo správní. Procesní opatření byla rozdělena a nyní tvoří knihy V: Pravomoci k vyšetřování a opatření ke kontrolám a VI: Řešení sporů (*Règlement de litiges*). Ustanovení o zadlužení (*endettement*) byla oddělena od úvěru (*crédit*) a přenesena do samostatné knihy VII: Řešení předlužení (*Traitement des situations de surendettement*). Knihy IV a V, které dříve vymezovaly působnost institucí na ochranu *consommateurs* tvoří nyní knihu VIII: Schválená sdružení na ochranu spotřebitelů a spotřebitelské instituce (*Associations agréées de défense des consommateurs et institutions de la consommation*) a jsou zařazena až na konci zákoníku. V knize II: Uzavírání a plnění smluv (*Formation et exécution des contrats*) byla oddělena ustanovení společná pro všechny druhy *contrats de consommation* od pravidel specifických jako například pro uzavírání *contrats à distance*.¹⁰⁵

¹⁰⁴ PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 11-13. Université.

¹⁰⁵ Tamtéž.

Nová struktura zákoníku přinesla přehlednější řazení témat, která lépe sledují celý proces nákupu zboží či poskytování služeb a *C. consom.* sdružuje ustanovení *droit de la consommation* ve veřejnoprávní i soukromoprávní rovině. Zákoník souhrnně vymezuje podmínky uzavírání *contrats de consommation* a *contrats à distance*, zahrnuje ustanovení týkající se bezpečnosti a prodeje výrobků či poskytování služeb a vymezuje i působnost kontrolních orgánů a spotřebitelské instituce.¹⁰⁶

S novým rozdělením do osmi knih a s přihlédnutím k jejich obsahu, tak můžeme říci, že *C. consom.* je velmi rozsáhlý a obsáhlý právní předpis, který je rovněž bohatě vnitřně strukturován. Současná úprava *C. consom.* je rozdělena na dvě části, zákonnou a předpisovou, které jsou dále vnitřně rozděleny do osmi knih (*livres*). Knihy jsou dále členěny na hlavy (*chaptires*), které někdy obsahují ještě oddíly (*sections*) a poddíly (*sous-sections*). Jednotlivá ustanovení jsou pak pojmenována jako články (*articles*), které jsou označeny písmeny L, R nebo D a odkazují tak právní normě ze které vzešly.¹⁰⁷ L pro *loi* (zákon). R a D pro *décret* (dekret).¹⁰⁸ Za písmenem pak následuje číselné označení a články na sebe vzájemně odkazují. To znamená, že například článek R111-1 z předpisové části zákoníku odkazuje na článek L111-1 v zákonné části. Zákoníky ve Francii obsahují kromě zákonných předpisů i prováděcí předpisy. To znamená, že v zákonné části je uvedeno, co zákon definuje, nařizuje nebo zakazuje a v části předpisové jsou uvedeny pokyny, jakým způsobem má dojít k naplnění jednotlivých ustanovení.¹⁰⁹

Francouzský *C. consom.* doplňuje v rámci *droit de la consommation Code civil*, který vymezuje podmínky pro uzavírání všech druhů smluv. Některá ustanovení *droit de la consommation* tak nadále zůstávají i v jiných právních předpisech. Například odpovědnost za škodu je zakotvena v článcích 1245 až 1245-17 *Code civil*.¹¹⁰ Ustanovení o výprodejích (*liquidation*) v článku L310-1 a následujících v *Code de commerce* (Obchodním zákoníku)¹¹¹ nebo podmínky smluv o soukromé distanční výuce vymezuje v článku L444-1 a dalších *Code de l'éducation* (Zákoník o vzdělávání).¹¹²

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Code de la consommation.

¹⁰⁸ DALLOZ ACTU ÉTUDIANT, *Le-saviez-vous: structure des codes officiels*. Dostupné na: <https://actu.dalloz-etudiant.fr/le-saviez-vous/article/structure-des-codes-officiels/h/be41e55ed28d11d29387b9b56406d31a.html>, [28.7.2022].

¹⁰⁹ DI COSTANZO, Laura, *Parties législative et réglementaire*, Recherche d'information juridique sur le site Légifrance - Tutoriel n°1. Dostupné na: https://c2i-niveau2.univ-lille.fr/r2doc/R2DOC_S21_T01/co/R2DOC_S21_T01_sec3_chapt1.html [2.12.2022].

¹¹⁰ Articles 1245–1245-17, Code civil.

¹¹¹ Article L310-1, Code de commerce.

¹¹² Article L444-1, Code de l'éducation.

O vztahu *Code civil* ke *C. consom.* bude ovšem pojednávat pátá podkapitola věnovaná *contrats de consommation*. Nyní si blíže představíme roli francouzského kontrolního orgánu, kterým je již zmíněná organizace *Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes*.

3.3 KONTROLNÍ ORGÁN

Hlavním kontrolním orgánem ve Francii je rozsáhlá organizace *Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes* (Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž, spotřebu a zamezení podvodů), která sídlí ve 12 francouzských regionech a funguje pod záštitou ministerstva financí (*Ministère de l'Economie et des Finances*). Organizace se zabývá nejen ochranou *consommateurs*, ale i ochranou hospodářské soutěže a kvalitou potravinářských výrobků. *Consommateurs* tak chrání v několika ohledech.¹¹³

Organizace informuje *consommateurs* o jejich právech, dohlíží na dodržování opatření týkající se nekalých obchodních praktik (*pratiques commerciales déloyales*) a ukládá sankce za jejich porušení. V neposlední řadě určuje kritéria kvality potravinářských výrobků a provádí následné kontroly.¹¹⁴ Organizace samotná se nezabývá mimosoudním řešením spotřebitelských sporů, ale provozuje webové stránky SignalConso,¹¹⁵ kde může *consommateur* podat stížnost v případě, že setkal s protiprávním jednáním ze strany *professionnel* nebo se informovat o svých právech.¹¹⁶ Nyní se budeme věnovat subjektům *droit de la consommation*.

3.4 SUBJEKTY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA

Hlavními subjekty *droit de la consommation* jsou *consommateur, non-professionnel* a *professionnel*, které souhrnně definuje *C. consom.* v úvodním článku (*article liminaire*). Článek rovněž uvádí i termín *producteur* (výrobce) a následně vymezuje další pojmy, které zákoník používá, například digitální obsah.¹¹⁷

Není bez zajímavosti, že definice termínů *consommateur, professionnel* a *non-professionnel* se v *C. consom.* objevily až v průběhu rekodifikace. V roce 2014 byla v zákoníku poprvé uvedena

¹¹³ DGCCRF, *Flyer missions de la DGCCRF*. Dostupné na: <https://www.economie.gouv.fr/dgccrf/dgccrf> [26.11.2022].

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ DGCCRF, *Résoudre un litige de consommation*. Dostupné na: <https://www.economie.gouv.fr/dgccrf/consommation/Résoudre-un-litige-de-consommation> [26.11.2022].

¹¹⁶ SIGNAL CONSO, *Comment ça marche ?* Dostupné na: <https://signal.conso.gouv.fr/comment-ca-marche> [1.12.2022].

¹¹⁷ Article liminaire, Code de la consommation.

definice *consommateur*, která byla následně v roce 2016 přeformulována. Termíny *non-professionnel* a *professionnel* pak byly v zákoníku vymezeny až v roce 2016.¹¹⁸

Jednalo o transpozici evropské směrnice č. 2011/83/EU o právech spotřebitelů, kterou označujeme jako směrnici s minimální harmonizací, protože francouzským zákonodárcům umožnila jít nad její rámec a zahrnout do *C. consom.* i termín *non-professionnel*.¹¹⁹ Nejprve si představíme *consommateur*.

3.4.1 SPOTŘEBITEL

Consommateur je v úvodním článku vymezen jako první a zákoník jej definuje jako „každou fyzickou osobu, která jedná za účelem, který není v rámci její obchodní, průmyslové, řemeslné, svobodné nebo zemědělské činnosti.“¹²⁰ Když definici trochu zjednodušíme, můžeme říci, že se jedná o fyzickou osobu (*personne physique*), která jedná pro svou vlastní potřebu mimo předmět své odborné činnosti.

3.4.2 NEPODNIKATEL

Non-professionnel je v úvodním článku definován na druhém místě a je za něj považována „každá právnická osoba, která nejedná pro podnikatelské účely.“¹²¹ Francouzské *droit de la consommation* tak od sebe důsledně odděluje fyzické a právnické osoby (*personnes physiques* a *personnes morales*), které nejednají pro podnikatelské účely.

Francouzské soudy rozhodly, že za *non-professionnel* můžeme považovat například společenství vlastníků či spolky a vyloučily obchodní korporace.¹²² Za *non-professionnel* tedy považujeme právnické osoby, které nevykonávají svoji činnost za účelem dosažení zisku.

3.4.3 PODNIKATEL

Třetí místo zaujímá v úvodním článku *professionnel* a je za něj považována „každá fyzická nebo právnická osoba, veřejná nebo soukromá, která jedná pro účely související s její obchodní, průmyslovou, řemeslnou, svobodnou nebo zemědělskou činností, včetně jednání jménem nebo na účet jiného podnikatele.“¹²³ Když definici mírně upravíme, můžeme říci, že se jedná o fyzické či právnické osoby, které jednají pro podnikatelské účely. Není ovšem zcela

¹¹⁸ PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s.17-25. Cours.

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ Article liminaire, Code de la consommation. (1° *Consommateur* : toute personne physique qui agit à des fins qui n'entrent pas dans le cadre de son activité commerciale, industrielle, artisanale, libérale ou agricole).

¹²¹ Tamtéž. (2° *Non-professionnel* : toute personne morale qui n'agit pas à des fins professionnelles).

¹²² PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s.22-23. Cours.

¹²³ Article liminaire, Code de la consommation. (3° *Professionnel* : toute personne physique ou morale, publique ou privée, qui agit à des fins entrant dans le cadre de son activité commerciale, industrielle, artisanale, libérale ou agricole, y compris lorsqu'elle agit au nom ou pour le compte d'un autre professionnel).

zřejmé, jestli by za *professionnel* měly být považovány všechny veřejné instituce, které *C. consom.* zmiňuje a měly by podléhat *droit de la consommation*.¹²⁴

V článku L611-4 *C. consom.*, který je věnován řešení spotřebitelských sporů je však uvedeno, že spory vedené s veřejnými institucemi neziskové povahy nemohou být považovány za spotřebitelské spory.¹²⁵ Veřejné instituce poskytující například zdravotnické služby či vysokoškolské vzdělání, by tak měly být vyloučeny jako subjekty francouzského *droit de la consommation*.¹²⁶

Veřejné instituce ve Francii dělíme na *EPA – Établissement public administratif* (Veřejný administrativní podnik), kterým je například centrum pro darování krve a *EPIC – Établissement public industriel et commercial* (Veřejný průmyslový a obchodní podnik), kterým je třeba francouzské divadlo v Paříži *Comédie-Française*. *EPIC* se zabývají obchodní činností, kterou je například prodej zboží či poskytování služeb, takže jsou považovány za aktéry *droit de la consommation*, zatímco *EPA* nabízejí a zajišťují veřejné služby, takže *droit de la consommation* nepodléhají.¹²⁷ Dále se budeme zabývat podmínkami uzavření *contrats de consommation* a *contrats à distance*.

3.5 SPOTŘEBITELSKÉ A DISTANČNÍ SMLOUVY

V následující podkapitole se zaměříme na *contrats de consommation* a *contrats à distance*. Nejprve si představíme jednotlivé smlouvy a poté se budeme věnovat způsobu jejich uzavření a podmínkám, které musí splnit *professionnel*.

3.5.1 SPOTŘEBITELSKÉ SMLOUVY

Na úvod je nutné říci, že *C. consom.* neobsahuje definici *contrats de consommation*. Zákoník tento termín používá například v článku L211-2 týkající se prezentace smluv a všeobecných obchodních podmínek, ale termín je zde uveden bez bližšího určení.¹²⁸ Článek L111-1 *C. consom.* však uvádí, že „předtím, než je spotřebitel vázán smlouvou za úplatu, poskytne mu podnikatel čitelným a srozumitelným způsobem“ informace, které článek vyjmenovává.¹²⁹

¹²⁴ PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s. 24-25. Cours.

¹²⁵ Article L611-4, Code de la consommation.

¹²⁶ PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s.17-25. Cours.

¹²⁷ VIE-PUBLIQUE.FR, *Établissement public administratif (EPA) ou industriel et commercial (EPIC) : quelles différences ?* Dostupné na: <https://www.vie-publique.fr/fiches/20247-etablissement-public-administratif-epa-industriel-et-commercial-epic> [26.7.2022].

¹²⁸ Article L211-2, Code de la consommation.

¹²⁹ Article L111-1, Code de la consommation. (*Avant que le consommateur ne soit lié par un contrat à titre onéreux, le professionnel communique au consommateur, de manière lisible et compréhensible, les informations suivantes*)

Můžeme tedy říci, že smlouvy, kterých se toto ustanovení dotýká lze považovat za *contrats de consommation*, protože jsou uzavírány mezi *consommateur* a *professionnel*, někdy i *non-professionnel* a charakterizuje je široká informační povinnost pro *professionnel*. Mezi *contrats de consommation* řadíme především *contrat de vente* (kupní smlouvu), *contrat de location* (nájemní smlouvu) nebo *contrat de crédit* (smlouvu o úvěru). Důležité je zmínit, že *contrats de consommation* nejsou zvláštním druhem smlouvy, ale běžné smlouvy, které jsou uzavírány mezi *consommateur* a *professionnel*.¹³⁰

Jelikož je *consommateur* považován za slabší smluvní stranu zajišťuje *C. consom.* mnoha ustanoveními jeho ochranu. Především tak *C. consom.* zakazuje některá nepřiměřená ujednání a ukládá *professionnel* povinnost řádně informovat *consommateur*, aby se mohl kvalifikovaně rozhodnout a uzavřít s *professionnel* *contrat de consommation*. Dále musí *professionnel* poskytnout *consommateur* právo na odstoupení od smlouvy a pokud *professionnel* nesplní zákonem předepsané povinnosti je postižen sankcemi.¹³¹

S přihlédnutím ke skutečnosti, že *C. consom.* neobsahuje obecné podmínky pro uzavření smlouvy je potřeba si nejprve vyjasnit vztahy mezi *Code civil* a *Code de la consommation*.

3.5.1.1 VZTAH MEZI OBČANSKÝM A SPOTŘEBITELSKÝM ZÁKONÍKEM

Code civil upravuje v článcích 1101 až 1231-7 obecné podmínky pro vznik a plnění smlouvy, které se týkají všech druhů smluv. V článcích 1582 až 1701-1 jsou pak například stanoveny podmínky pro uzavření a plnění *contrat de vente*.¹³² K uzavření *contrat de vente* tak musí být naplněny nejprve obecné podmínky pro uzavření smlouvy z *Code civil* a následně se uplatní pravidla z *C. consom.* týkající se *contrat de consommation* a *contrat à distance*.¹³³ Oba zákoníky jsou tedy velmi úzce provázány a ustanovení v *C. consom.* podstatným způsobem rozšiřují nebo doplňují ustanovení z *Code civil*. Nyní si tedy představíme obecné podmínky pro vznik a uzavření smlouvy.

3.5.1.2 OBECNÉ PODMÍNKY UZAVŘENÍ SMLOUVY

Jak bylo již zmíněno, obecné podmínky pro uzavření smlouvy jsou stanoveny v *Code civil*. Článek 1101 *Code civil* uvádí, že „*smlouva je dohodou vůle mezi dvěma nebo více osobami o vzniku, změně, převodu nebo zániku závazků*.“¹³⁴ Následující článek 1102 *Code civil* říká, že

¹³⁰ PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s. 35. Cours.

¹³¹ Tamtéž, s. 39-40, 179.

¹³² Articles 1101–1231-7; 1582-1701-1, *Code civil*.

¹³³ PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s. 35-36. Cours.

¹³⁴ Article 1101, *Code civil*. (*Le contrat est un accord de volontés entre deux ou plusieurs personnes destiné à créer, modifier, transmettre ou éteindre des obligations*)

„každý se může svobodně rozhodnout [smlouvu] uzavřít či neuzavřít [...]“. ¹³⁵ Z obou článků tak můžeme vyvodit obecné podmínky uzavření smlouvy, kterými jsou:

- existence dvou nebo více smluvních stran
- svobodná vůle smlouvu uzavřít
- dohoda o závazcích (obě strany musí souhlasit)

Smlouva je tedy běžně uzavřena, když nabídka (*offre*) jedné strany je přijata druhou stranou a obě strany tak projeví svobodnou vůli smlouvu uzavřít.¹³⁶ U *contrat de vente*, která je nejčastějším druhem *contrat de consommation* je zásadní, že se jedna strana zavazuje věc dodat (*liver*) a druhá strana za ni zaplatit (*payer*) a dochází mezi nimi k převodu vlastnických práv k prodávané věci.¹³⁷ Podle článku 1125 *Code civil* může být k prezentaci výrobku či služby a podmínek smlouvy využito i elektronických prostředků, takže lze říci, že u *contrat à distance* se jedná o nabídku k uzavření smlouvy na dálku.¹³⁸ Pojďme se nyní zaměřit na to, jak tyto obecné podmínky rozšiřuje obecná informační povinnost charakteristická pro *contrats de consommation*.

3.5.1.3 OBECNÁ INFORMAČNÍ POVINNOST

Contrats de consommation jsou definovány tím, že jsou uzavírány mezi *consommateur*, který je slabší smluvní stranou a *professionnel*, někdy i *non-professionnel*. Předně tak *C. consom.* stanovuje povinnost pro *professionnel* poskytnout *consommateur* před uzavřením *contrat de consommation* čitelným a srozumitelným způsobem následující informace o:¹³⁹

- A) hlavních vlastnostech zboží či služby, digitální služby, digitálního obsahu a údaje o funkčnosti digitálního obsahu a kompatibilitě hardwaru a softwaru
- B) ceně či jiné poskytnuté výhodě
- C) lhůtě dodání zboží či služby, pokud k plnění smlouvy nedochází okamžitě
- D) své totožnosti a kontaktní údaje
- E) zárukách (za shodu, za skryté vady) a právech z vadného plnění a postupech pro uplatnění záruky a informace o poprodejním servisu
- F) možnosti obrátit se na spotřebitelského ombudsmana

Dále musí *consommateur* být informován o veškerých nákladech, které by měl hradit a je-li uzavírána smlouva o poskytování služby (*contrat de fourniture de services*) za předplatné, musí být *consommateur* seznámen s cenou za zúčtovací období. Pokud by bylo možné vyložit

¹³⁵ Article 1102, Code civil. (*Chacun est libre de contracter ou de ne pas contracter [...]*).

¹³⁶ Articles 1102, 1113, 1121, Code civil.

¹³⁷ Articles 1582, 1583, Code civil.

¹³⁸ Article 1125, Code civil.

¹³⁹ Article L111-1, Code de la consommation.

smlouvu více způsoby, bude uplatněn výklad pro *consommateur* nejpříznivější a nepřiměřená ujednání se považují za neplatná. Nesplní-li *professionnel* svou povinnost informovat *consommateur* o dalších nákladech, není *consommateur* povinen tyto náklady hradit.¹⁴⁰ Nyní si představíme *contrats à distance* a povinnosti, které se jich týkají.

3.5.2 DISTANČNÍ SMLOUVY

Contrat à distance se „rozumí jakákoli smlouva uzavřená mezi podnikatelem a spotřebitelem v rámci organizovaného systému prodeje nebo poskytování služeb na dálku bez současné fyzické přítomnosti podnikatele a spotřebitele, a to výhradně za použití jednoho nebo více prostředků komunikace na dálku až do uzavření smlouvy.“¹⁴¹ Zajímavým prvkem definice je zmínka o organizovaném systému prodeje na dálku, který *C. consom.* žádným jiným způsobem neupřesňuje podobně jako prostředek komunikace na dálku. Výklad těchto termínů tak musí zajistit až francouzské soudy.¹⁴²

Pokud definici mírně zjednodušíme můžeme říci, že *contrat à distance* je smlouva mezi *consommateur* a *professionnel*, která byla uzavřena na dálku a obě strany nebyli současně fyzicky přítomni v okamžiku jejího uzavření. Specifickým prvkem *contrat à distance* je, že její ustanovení obsahují všeobecné obchodní podmínky (*conditions générales de vente*), které musí *consommateur* přijmout a tím tak *contrat à distance* uzavře.¹⁴³ *Professionnel* je tedy povinen za tímto účelem tyto podmínky vhodně zpřístupnit například jejich umístěním na internet.¹⁴⁴ Nyní se zaměříme na zvláštní informační povinnost, která je spojena s *contrat à distance*.

3.5.2.1 ZVLÁŠTNÍ INFORMAČNÍ POVINNOST

C. consom. souhrnně vymezuje zvláštní informační povinnost pro *contrat hors établissement* (smlouvu mimo obchodní prostory) a *contrat à distance*. V případě uzavření *contrat à distance* tak musí *professionnel* informovat *consommateur* zejména o:¹⁴⁵

- A) hlavních vlastnostech zboží či služby, digitální služby, digitálního obsahu
- B) ceně zboží či služby, digitální služby, digitálního obsahu
- C) datu kdy bude dodáno zboží či služba, digitální služba nebo digitální obsah

¹⁴⁰ Articles L112-3 ; L112-4; L211-1; L241-1 Code de la consommation.

¹⁴¹ Article L221-1, Code de la consommation. (*tout contrat conclu entre un professionnel et un consommateur, dans le cadre d'un système organisé de vente ou de prestation de services à distance, sans la présence physique simultanée du professionnel et du consommateur, par le recours exclusif à une ou plusieurs techniques de communication à distance jusqu'à la conclusion du contrat*).

¹⁴² PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 79. Université.

¹⁴³ SERVICE-PUBLIC.FR, *Achat à distance : information du consommateur avant la commande*. Dostupné na: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F10483> [13.4.2023].

¹⁴⁴ ENTREPRENDRE.SERVICE-PUBLIC.FR, *Conditions générales de vente (CGV)*. Dostupné na: <https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/F33527> [13.4.2023].

¹⁴⁵ Article L221-5, Code de la consommation.

- D) postupu ukončení smlouvy, o řešení sporů, o smluvních podmínkách, nákladech na použití prostředku komunikace na dálku, kodexech, kterými se podnikatel řídí a zárukách
- E) funkčnosti digitálního obsahu a kompatibility hardwaru a softwaru a případných omezeních
- F) možnosti obrátit se na spotřebitelského ombudsmana
- G) právu na odstoupení od smlouvy a jeho podmínkách a přiložení příslušného formuláře
- H) povinnosti spotřebitele hradit náklady na vrácení zboží
- I) povinnosti spotřebitele hradit určitou částku při odstoupení od smlouvy o poskytování služeb
- J) skutečnosti, že nelze odstoupit od smlouvy, případně podmínky zániku práva na odstoupení od smlouvy
- K) skutečnosti, zda byla uplatněna personalizovaná cena, která byla určena automatizovaným rozhodováním

U *contrat à distance* se dále se přihlíží ke způsobu uzavření smlouvy, a proto jsou stanoveny odlišné podmínky pro *contrat à distance conclu par voie électronique* (distanční smlouvu uzavřenou elektronickými prostředky) a *contrat à distance conclu par téléphone* (distanční smlouvu uzavřenou po telefonu).¹⁴⁶ Podmínky pro *contrat à distance conclu par voie électronique* jsou uvedeny v *C. consom.* i v *Code civil*, zatímco v případě *contrat à distance conclu par téléphone* jsou povinnosti *professionnel* stanoveny v *Code de la consommation*.

Důležité je ovšem zmínit že termín *contrat à distance conclu par téléphone* není přímo uveden v *C. consom.*, ale na smlouvy, u kterých *professionnel* telefonicky kontaktuje *consommateur* se vztahuje pátý oddíl knihy II, pojmenovaný *démarchage téléphonique et prospection commerciale* (vyhledávání zákazníků po telefonu a průzkum trhu).¹⁴⁷ Pro lepší orientaci v tématu se budu dále raději držet termínu *contrat à distance conclu par téléphone*. Nejprve se ovšem podíváme na podmínky uzavření *contrat à distance conclu par voie électronique*.

3.5.2.2 DISTANČNÍ SMLOUVY UZAVŘENÉ ELEKTRONICKÝMI PROSTŘEDKY

Při uzavření *contrat à distance conclu par voie électronique* musí *professionnel* informovat *consommateur* před odesláním jeho objednávky (*commande*) o možnostech platby (*paiement*) a zda existují nějaká omezení při doručení (*livraison*). Pokud se *consommateur* rozhodne uzavřít s *professionnel* *contrat à distance conclu par voie électronique*, odešle *professionnel* závaznou objednávku s povinností zaplatit a potvrdí, že se seznámil se všeobecnými obchodními podmínkami (*conditions générales de vente*). V okamžiku přijetí objednávky pak musí *professionnel* informovat *consommateur* o provedení objednávky a odeslat mu potvrzení

¹⁴⁶ PELLIER, Jean-Denis, *Droit de la consommation*, 2021, s. 169-170. Cours.

¹⁴⁷ Articles L221-16, L221-17, Code de la consommation.

o jejím přijetí (*confirmation de la commande*).¹⁴⁸ *Code civil* dále uvádí, že u *contrat à distance conclu par voie électronique* jejichž předmětem je dodání zboží či poskytnutí služby musí autor nabídky informovat příjemce o:¹⁴⁹

- A) elektronické dostupnosti uzavřené smlouvy
- B) jazycích uzavření smlouvy (jeden z nich musí být francouzština)
- C) technických kroků potřebných k uzavření smlouvy
- D) možnosti vracet se ve formuláři a opravovat chyby
- E) kodexech, kterými se řídí

Na závěr si představíme podmínky uzavření *contrat à distance conclu par téléphone*.

3.5.2.3 DISTANČNÍ SMLOUVY UZAVŘENÉ PO TELEFONU

Uzavírá-li *professionnel* s *consommateur* *contrat à distance conclu par téléphone* musí *professionnel* informovat *consommateur* o účelu uskutečněného hovoru a sdělit mu identifikační údaje o sobě. Pokud se obě strany následně rozhodnou *contrat à distance conclu par téléphone* uzavřít je *professionnel* povinen odeslat *consommateur* znění smlouvy v písemné podobě, které je pro něho závazné od okamžiku kdy smlouvu podepíše.¹⁵⁰ *Professionnel* musí rovněž informovat *consommateur* o možnosti zaregistrovat své telefonní číslo na stránkách služby Bloctel, pokud si *consommateur* nepřeje být kontaktován za účelem sjednávání smlouvy po telefonu. Používání maskovaných čísel k marketingovým účelům je zakázáno.¹⁵¹

Nesplní-li *professionnel* své informační povinnosti může mu být uložena pokuta ve výši 15 000 – 75 000 € pro fyzické osoby a 75 000 – 375 000 € pro právnické osoby podle závažnosti případu. U *contrat à distance conclu par voie électronique* může porušení některých povinností vést ke zneplatnění smlouvy.¹⁵² Došli jsme na závěr kapitoly věnované Francii. V následující kapitole tedy můžeme provést komparaci.

¹⁴⁸ Article 1127-2, Code civil.

¹⁴⁹ Article L221-5, Code de la consommation.

¹⁵⁰ Article L221-16, Code de la consommation.

¹⁵¹ PICOD, Yves a Nathalie PICOD, *Droit de la consommation*, 2020, s. 89-90. Université.

¹⁵² Articles L242-2, L242-10, Code de la consommation.

4 KOMPARACE

V následující kapitole provedeme porovnání české a francouzské úpravy spotřebitelského práva se kterou jsme se seznámili v první části bakalářské práce. Seznámili jsme se s historickým vývojem ochrany spotřebitele, prameny spotřebitelského práva v každé zemi a jeho subjekty. V neposlední řadě jsme prostudovali podmínky uzavírání spotřebitelských a distančních smluv. Pro účely komparace tak zachováme pořadí stanovené v předchozích kapitolách a začneme porovnáním historického vývoje spotřebitelského práva v České republice a ve Francii.

4.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY SPOTŘEBITELE

Historický vývoj ochrany spotřebitele v České republice a ve Francii můžeme označit za velmi podobný. V oběma zemích původně chránilo kupujícího tržní právo, které bylo stanovováno lokálně. Ovšem zatímco v českých zemích byl již v 16. století vypracován středověký zákoník O právech městských Království českého, který vymezil podmínky pro uzavírání smluv pro celé území, ve Francii byl podobný předpis vydán až na začátku 19. století a byl jím *Code civil*. Můžeme se domnívat, že důvodem byla větší rozloha francouzského území a odlišný vnitrostátní vývoj.

Později bylo v právních předpisech více rozpracováno smluvní právo, které bylo zakotveno v občanských zákonících a chránilo spotřebitele v soukromoprávní rovině. Postupně začaly vycházet i zákony veřejnoprávní povahy a v oběma zemích vyšlo najevo, že občanské závazkové právo nemůže účinně postihnout nerovný charakter vztahů mezi spotřebitelem a podnikatelem a vzniklo spotřebitelské právo.

Jmenovitě byl ke konci 20. století ve Francii vypracován *Code de la consommation*, v České republice zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Občanské zákoníky si ovšem ponechaly důležitou úlohu a spotřebitelské právo je s nimi v obou zemích velmi úzce provázáno. Tím se dostáváme k pramenům spotřebitelského práva a jejich odlišnostem, které si nyní představíme.

4.2 SPOTŘEBITELSKÉ PRÁVO A JEHO PRAMENY

Začneme nejprve klasifikací spotřebitelského práva. Ve Francii je spotřebitelské právo považováno za právo speciální, zatímco v České republice za dílčí odvětví práva občanského. Společným rysem je, že v oběma zemích jsou ustanovení spotřebitelského práva obsažena ve více právních předpisech.

Z hlediska formy úpravy je spotřebitelské právo ve Francii obsaženo ve zvláštním spotřebitelském zákoníku, který sdružuje ustanovení soukromoprávní i veřejnoprávní povahy, zatímco v České republice jsou tato ustanovení oddělena. Ustanovení soukromoprávní povahy obsahuje občanský zákoník č. 89/2012 Sb. a ustanovení veřejnoprávní povahy jsou uvedena v zákoně č. 632/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

Obsah jednotlivých předpisů je také odlišný. Český NOZ sdružuje všeobecné podmínky pro vznik smlouvy i kupní smlouvy a zvláštní podmínky pro spotřebitelské a distanční smlouvy, zatímco francouzský *Code civil* obsahuje obecné podmínky pro vznik smluv a podmínky pro uzavření kupní smlouvy a smlouvy uzavírané elektronickými prostředky. Ustanovení o spotřebitelských a distančních smlouvách jsou oddělena a uvedena v *C. consom.*, který zahrnuje zákonné i prováděcí předpisy.

Předpisy se dále liší i strukturou. *C. consom.* je obsáhlý zákoník o osmi knihách, který se mimo jiné věnuje i tématu řešení předlužení a úvěru. V České republice jsou ustanovení o úvěru obsažena v samostatném zákoně č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru.¹⁵³ Nyní porovnáme subjekty.

4.3 SUBJEKTY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA

Zvláštností francouzského *droit de la consommation* je, že kromě *consommateur* a *professionnel*, vymezuje i termín *non-professionnel*, který bude blíže představen v jazykovém rozboru. Na rozdíl od českého spotřebitelského práva tak chrání francouzské *droit de la consommation* tři subjekty. Jmenovitě *consommateur*, *professionnel* a *non-professionnel*. V České republice existují pouze dva, a to spotřebitel a podnikatel.

U francouzské definice *professionnel* můžeme zmínit, že úvodní článek *C. consom.* uvádí, že *professionnel* může být nejen fyzická a právnická osoba, ale rovněž i osoba veřejná či soukromá. V české úpravě najdeme pouze, že podnikatel může být fyzická nebo právnická osoba.

Zajímavou skutečností také je, že definice termínů *consommateur*, *professionnel* a *non-professionnel* se ve francouzském *C. consom.* objevily až v průběhu jeho rekonstrukce v roce 2016, zatímco v České republice už občanský zákoník z roku 1964 obsahoval okolo roku 2000

¹⁵³ Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru.

definici spotřebitele.¹⁵⁴ Další oblast, kterou budeme porovnávat jsou spotřebitelské a distanční smlouvy a jejich podmínky.

4.4 SPOTŘEBITELSKÉ A DISTANČNÍ SMLOUVY

Při prvním pohledu na české a francouzské spotřebitelské právo je patrné, že ustanovení týkající se spotřebitelských a distančních smluv se ve velké míře shodují. Podnikatel musí pro uzavření spotřebitelských a distančních smluv splnit stejné podmínky jako *professionnels*, kteří tyto smlouvy uzavírají s *consommateurs*. Smlouvy jsou rovněž pojímány velmi podobně. Spotřebitelskou smlouvou je smlouva uzavřená mezi spotřebitelem a podnikatelem a distanční smlouva je smlouva uzavřená na dálku bez současné fyzické přítomnosti zúčastněných stran.

Logika naplnění podmínek se také shoduje. V České republice i ve Francii musí být nejprve naplněny obecné podmínky pro uzavření jakékoliv smlouvy a poté se uplatní podmínky týkající se smluv spotřebitelských a distančních. V obou případech se nejedná o zvláštní smluvní typy a podnikatel i *professionnel* musí shodně splnit širokou informační povinnost, která je pro tyto smlouvy stanovena. Kupní smlouva zavazuje *consommateur* i spotřebitele k převzetí prodávané věci a zaplacení kupní ceny a *professionnel* i podnikatel musí druhé straně umožnit získat k prodávané věci vlastnické právo.

Určitý rozdíl je v přístupu a zařazení podmínek. *C. consom.* u obecných i zvláštních podmínek uvádí, že smlouvy, kterých se jednotlivá ustanovení týkají jsou smlouvy o dodání zboží nebo poskytnutí služeb. V české úpravě uvádí NOZ, že ustanovení týkající se spotřebitelských smluv se týkají smluv, které mezi sebou uzavírá podnikatel a spotřebitel.

4.5 VYHODNOCENÍ KOMPARACE

Komparace nám ukázala, že mezi francouzským a českým spotřebitelským právem neexistují výrazné rozdíly. Již při prvním pohledu na obě právní úpravy je patrné, že odlišnosti, které najdeme se týkají zejména formy a struktury právních předpisů a jejich obsahu, ale podobný význam právní úpravy tím není výrazně dotčen. Jinými slovy, v českém i francouzském spotřebitelském právu najdeme velmi podobná ustanovení zejména v oblasti spotřebitelských a distančních smluv, kterým byla věnována tato práce. Jednotlivá ustanovení ale najdeme v jiném právním předpisu nebo jsou zařazena v odlišných oddílech jednotlivých předpisů. Obecně lze říci, že ustanovení francouzského *droit de la consommation* jsou obsáhlejší, podrobnější a více se drží evropských směrnic z hlediska formulace. V definici *contrat à*

¹⁵⁴ MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK, *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjícím trhu*, 2019, s. 11-12.

distance uvádí například článek L221-1 *C. consom.*, že mohou být uzavřeny v rámci organizovaného systému prodeje na dálku. V českém NOZ u popisu uzavření distanční smlouvy, takový systém zmíněn není. Nejvýraznějším rozdílem je tedy odlišný počet subjektů a výraznější propojení francouzských právních předpisů se směrnicemi Evropské unie z hlediska formulace jednotlivých ustanovení a oddělení veřejnoprávní a soukromoprávní úpravy v České republice, která je ve Francii sdružena v *C. consom.* V následující závěrečné kapitole se podíváme na jazykový rozbor vybraných francouzských termínů.

5 ROZBOR FRANCOUZSKÉ TERMINOLOGIE

Tato závěrečná kapitola je věnována rozboru vybraných francouzských termínů, který jsem provedl s využitím následujících zdrojů:

- francouzského slovníku právních termínů *Lexique des termes juridiques 2021-2022* (dále jen „*Lexique*“)
- legálních definic jednotlivých termínů uvedených v právních předpisech
- tištěného francouzsko-českého, česko-francouzského slovníku Lingea (dále jen „*Lingea*“)
- internetových slovníků *Larousse* a *Le Robert* (dále jen „*Larousse*“ a „*Le Robert*“)
- terminologické databáze Evropské unie IATE (dále jen „*IATE*“)

Termíny, které jsem vybral pro překlad uvádí následující tabulka:

Subjekty	Právní odvětví	Smlouvy	Právní předpisy
Consommateur	Droit civil	Contrat à distance	Code civil
Non-professionnel	Droit de la	Contrat de	Code de la
Professionnel	consommation	consommation	consommation
		Contrat de vente	

Jedná se o termíny, které považuji za zásadní pro pochopení problematiky spotřebitelského práva a jeho principů, které jsou rozebírány v bakalářské práci. Termíny jsou náležitě rozebrány a jejich překlad důkladně obhájen, aby se čtenář mohl snadno zorientovat v problematice spotřebitelského práva. Glosář rovněž obsahuje i termíny, které jsou důležité pro čtenáře, kteří neovládají francouzský jazyk a přinášejí mu hlubší porozumění spotřebitelského práva, ale jedná se o termíny, které byly v práci již popsány (*např. Établissement public administratif nebo Démarchage téléphonique et prospection commerciale*). A také termíny, které nepovažuji za problematické k překladu, protože se jedná o běžně používané termíny, které se používají nejen ve spotřebitelském právu (*např. personne physique* nebo *loi*).

Nyní blíže k postupu, který jsem uplatnil. U legálních termínů, které jsou zakotveny v jednotlivých právních předpisech se nejprve snažím porovnat zákonné definice, aby bylo zřejmé, že se jedná o stejné pojmy z hlediska jejich právního významu. Poté se zaměřuji na jazykový rozbor abych našel správný termín pro překlad. U pojmů, které zákonné definice

nemají hledám nejprve význam ve francouzském slovníku právních termínů *Lexique des termes juridiques 2021-2022* a následně se zabývám jazykovým rozbohem s pomocí dalších slovníků. U každého termínu je však postup náležitě popsán. U dvojslovných pojmů jako například *droit civil* obsahuje glosář i patřičnou část termínu zvlášť. Jazykový rozbor začneme subjekty spotřebitelského práva.

5.1 SUBJEKTY SPOTŘEBITELSKÉHO PRÁVA CONSOMMATEUR

Podle *Lexique* je *consommateur* neboli spotřebitel „*fyzická osoba, která jedná za účelem, který není v rámci její obchodní, průmyslové, řemeslné, svobodné nebo zemědělské činnosti.*“¹⁵⁵ Při porovnání slovníkové definice *consommateur* s legální definicí v *C. consom.* zjistíme, že zákoník pouze upřesňuje, že *consommateur* je „*každá fyzická osoba*“ neboť *consommateur* definuje jako „*každou fyzickou osobu, která jedná za účelem, který není v rámci její obchodní, průmyslové, řemeslné, svobodné nebo zemědělské činnosti.*“¹⁵⁶

V české úpravě se podle § 419 NOZ považuje za spotřebitele „*[...] každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.*“¹⁵⁷ Když všechny tři definice porovnáme a mírně zjednodušíme, tak můžeme říci, že *consommateur* neboli spotřebitel je každý člověk, který s druhými jedná za účelem, který nesouvisí s výkonem jeho povolání nebo jeho podnikatelskou činností. Z právního hlediska tedy víme, že se jedná o stejnou osobu, nyní je tedy potřeba ověřit, zda je termín spotřebitel správný překlad.

IATE k pojmu *consommateur* uvádí pojem spotřebitel.¹⁵⁸ Překlad spotřebitel potvrzuje i Lingea.¹⁵⁹ Za *consommateur* tedy můžeme považovat spotřebitele. *Consommateur* je podstatné jméno rodu mužského, ale podle internetového slovníku *Larousse* existuje ve francouzštině i podstatné jméno *consommatrice* pro rod ženský.¹⁶⁰ Tuto skutečnost potvrzuje i Lingea a překladem je pojem spotřebitelka.¹⁶¹

¹⁵⁵ GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD, *Lexique des termes juridiques 2021-2022*, 2021, s. 269. Lexiques.

¹⁵⁶ Article liminaire, Code de la consommation.

¹⁵⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 419.

¹⁵⁸ IATE, *European Union terminology, consommateur*. Dostupné na: <https://iate.europa.eu/home> [27.7.2022].

¹⁵⁹ LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s. 135.

¹⁶⁰ LAROUSSE, *consommateur*. Dostupné na:

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/consommateur/18424> [27.7.2022].

¹⁶¹ LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s.135.

PROFESSIONNEL

Lexique uvádí, že *professionnel* neboli podnikatel je „fyzická nebo právnická osoba, veřejná nebo soukromá, která jedná pro účely související s její obchodní, průmyslovou, řemeslnou, svobodnou nebo zemědělskou činností, včetně jednání jménem nebo na účet jiného podnikatele.“¹⁶² Definice *professionnel* v *C. consom.* se s definicí uvedenou v *Lexique* téměř shoduje.¹⁶³ Úvodní článek *C. consom.* uvádí, že *professionnel* je „každá fyzická nebo právnická osoba, veřejná nebo soukromá, která jedná pro účely související s její obchodní, průmyslovou, řemeslnou, svobodnou nebo zemědělskou činností, včetně jednání jménem nebo na účet jiného podnikatele.“¹⁶⁴

Česká právní úprava je mírně odlišná. Ustanovení v § 420 odst. 2. uvádí, že „podnikatelem je každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.“¹⁶⁵

Je zřejmé, že definice jsou formulovány trochu odlišně, ale najdeme v nich společné prvky. *Professionnel* i podnikatel jedná svým jménem, pro účely své podnikatelské nebo odborné činnosti, která může být obchodní, výrobní nebo jiné povahy a rovněž mohou zastupovat i jiné podnikatelské subjekty. Po právní stránce se tak jedná o velmi podobné subjekty. Pro francouzský termín *professionnel* tedy můžeme použít český výraz podnikatel. IATE překlad termínu *professionnel* nenabízí a Lingea uvádí překlad profesionál.¹⁶⁶ Tento termín ovšem není zcela vhodný, protože z něho nevyplývá, kdo je to profesionál a že tato osoba podniká. Zůstaneme tedy u překladu podnikatel. Ve francouzštině je pak *professionnel* mužského rodu a existuje i varianta pro rod ženský *professionnelle*.¹⁶⁷ Překlad obou termínů tedy bude podnikatel a podnikatelka.

NON-PROFESSIONNEL

Lexique uvádí, že se jedná o zvláštní termín používaný pouze pro „právníkové osoby [...], které jednájí mimo předmět své ekonomické činnosti [...]“. Ustanovení *C. consom.* jim pak

¹⁶² GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD, *Lexique des termes juridiques 2021-2022*, 2021, s. 838. Lexiques.

¹⁶³ Article liminaire, Code de la consommation.

¹⁶⁴ Article liminaire, Code de la consommation.

¹⁶⁵ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. § 420.

¹⁶⁶ LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s. 494.

¹⁶⁷ LAROUSSE, *professionnel*. Dostupné na: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/professionnel/64160> [27.7.2022].

v některých případech poskytují stejnou ochranu jako *consommateur*.¹⁶⁸ *C. consom.* definuje *non-professionnel* negativně ve smyslu, že se jedná o „každou právnickou osobu, která nejedná pro podnikatelské účely.“¹⁶⁹ Protože se jedná o koncepci, která je vlastní pouze francouzskému *droit de la consommation* nemůžeme z právního hlediska provést přímé porovnání s českou úpravou. Musíme ovšem najít vhodný způsob pro překlad.

Termín *non-professionnel* tedy rozdělíme na *non* a *professionnel*. Z předchozího rozboru již víme, že *professionnel* je podnikatel. Protože francouzský termín však obsahuje ještě předponu *non*, která má ve francouzštině funkci záporu, musíme tuto skutečnost zohlednit. Pro francouzský termín *non-professionnel* tedy navrhuji překlad nepodnikatel. Lingea ani IATE jiný překlad termínu *non-professionnel* nenabízí.

Z mého pohledu je nepodnikatel vhodný překlad, protože v podkapitole u subjektů *droit de la consommation* jsem uvedl, že francouzské soudy rozhodly, že za *non-professionnel* považujeme právnické osoby, které nevykonávají svoji činnost za účelem dosažení zisku což překlad nepodnikatel vystihuje. Dále si rozebereme právní odvětví.

5.2 PRÁVNÍ ODVĚTVÍ

DROIT CIVIL

Termín *droit civil* rozdělíme nejprve na *droit* a *civil*. *Lexique* pro termín *droit* uvádí dva významy. První význam *droit* psáno s velkým D definuje jako „soubor pravidel, která mají organizovat chování člověka ve společnosti a jejichž dodržování zajišťuje veřejná moc.“ Druhým významem *droit* psané s malým d je „individuální výsada zakotvena v právu, která umožňuje svému nositeli něco získat od ostatních.“¹⁷⁰ Pro účely překladu využijeme první význam, protože se zabýváme souborem pravidel, která upravují uzavírání spotřebitelských a distančních smluv, a tedy organizují chování člověka ve společnosti.

IATE nabízí pro překlad *droit* termín právo.¹⁷¹ Lingea překlad *droit* jako právo potvrzuje.¹⁷² Víme tedy, že *droit* je soubor pravidel, kterými se člověk řídí ve společnosti a jejich dodržování kontroluje stát.

¹⁶⁸ GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD, *Lexique des termes juridiques 2021-2022*, 2021, s. 711. Lexiques.

¹⁶⁹ Article liminaire, Code de la consommation.

¹⁷⁰ GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD, *Lexique des termes juridiques 2021-2022*, 2021, s. 394. Lexiques.

¹⁷¹ IATE, *European Union terminology, droit*. Dostupné na: <https://iate.europa.eu/home> [28.7.2022].

¹⁷² LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s. 205.

Nyní tedy termín *civil*. Larousse uvádí, že význam *civil* je „*to co se týká občana*“ a jedná se o přídavné jméno.¹⁷³ Lingea nabízí jako překlad *civil* přídavné jméno občanský.¹⁷⁴ Když tedy oba termíny spojíme dohromady vznikne pojem občanské právo jako ekvivalent k francouzskému *Droit civil*. IATE správnost překladu *Droit civil* jako občanské právo potvrzuje.¹⁷⁵ Lexique pak uvádí, že *Droit civil* „*označuje soubor právních norem, které se obvykle vztahují na vztahy mezi soukromými osobami.*“¹⁷⁶

DROIT DE LA CONSOMMATION

V předchozím rozboru jsme se dozvěděli, že *droit* je právo. U termínu *droit de la consommation* se tedy zaměříme na jeho druhou část *de la consommation*. Larousse uvádí, že *consommation* je „*akt konzumace něčeho*“ a jedná se o podstatné jméno.¹⁷⁷ Lingea jako překlad *consommation* uvádí termín spotřeba, konzumace.¹⁷⁸ V termínu *droit de la consommation* se však nachází ještě předložka *de* a člen *la*. *La* je ve francouzštině člen pro ženský rod, a protože ve francouzštině je možné použít předložku a podstatné jméno k vytvoření přídavného jména, je spojení *de la consommation* přídavným jménem spotřebitelský. Celé slovní spojení *droit de la consommation* pak Lexique definuje jako „*právo upravující vztahy mezi spotřebiteli a podnikateli, jehož obecné znění je shromážděno ve spotřebitelském zákoníku.*“¹⁷⁹ Můžeme tedy říci, že *droit de la consommation* je spotřebitelské právo. Nyní se zaměříme na rozbor spotřebitelských a distančních smluv.

5.3 DRUHY SMLUV

CONTRAT DE CONSOMMATION

Lexique ani *C. consom.* definici *contrat de consommation* nenabízí. Přesto, jak bylo v práci již zmíněno termín *contrat de consommation* je použit v ustanovení L211-2 v *C. consom.*, který uvádí, že všeobecné obchodní podmínky se vztahují na *contrat de consommation*.¹⁸⁰ *C. consom.* dále v článku L111-1 uvádí, že „*předtím, než je spotřebitel vázán smlouvou za úplatu, poskytne mu podnikatel čitelným a srozumitelným způsobem*“ informace, které článek vyjmenovává.¹⁸¹

¹⁷³ LAROUSSE, *civil*. Dostupné na: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/civil/16268> [28.7.2022].

¹⁷⁴ LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s. 117.

¹⁷⁵ IATE, *European Union terminology, droit civil*. Dostupné na: <https://iate.europa.eu/home> [3.5.2023].

¹⁷⁶ GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD, *Lexique des termes juridiques 2021-2022*, 2021, s. 395. Lexiques.

¹⁷⁷ LAROUSSE, *consommation*. Dostupné na:

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/consommation/18427> [28.7.2022].

¹⁷⁸ LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s. 135.

¹⁷⁹ GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD, *Lexique des termes juridiques 2021-2022*, 2021, s. 405. Lexiques.

¹⁸⁰ Article L211-2, Code de la consommation.

¹⁸¹ Article L111-1, Code de la consommation.

V české úpravě je v § 1810 uvedeno, že daná ustanovení „[...] se použijí na smlouvy, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel.“¹⁸² Můžeme tedy říci, že hovoříme o stejném typu smluv. Vzhledem k tomu, že se jedná o podstatný termín spotřebitelského práva je důležité ověřit správnost překladu. Termín proto rozdělíme nejprve na *contrat* a *de consommation*. Jako první přeložíme *contrat*. Lingea nabízí pro termín *contrat* překlad smlouva.¹⁸³ IATE překlad smlouva potvrzuje.¹⁸⁴ *Contrat* je tedy smlouva, a protože již víme, že spojení předložky s podstatným jménem se používá jako přídavné jméno tak předložka *de* s podstatným jménem *consommation* tvoří přídavné jméno spotřebitelský. *Contrat de consommation* tak můžeme přeložit jako spotřebitelská smlouva. Ve Francii i České republice se jedná o stejný typ smluv, protože *contrats de consommation* jsou uzavírány mezi *consommateur* a *professionnel* a charakterizuje je podobná informační povinnost, kterou mají v ČR podnikatelé, kteří uzavírají spotřebitelské smlouvy se spotřebiteli.

CONTRAT A DISTANCE

Další termín k rozboru je *contrat à distance*. *Lexique* říká, že *contrat à distance* je „smlouva uzavřená mezi profesionálem a spotřebitelem bez současné fyzické přítomnosti stran, a to výhradně za použití jednoho nebo více prostředků komunikace na dálku až do uzavření smlouvy.“¹⁸⁵ V *C. consom.* je definice *contrat à distance* trochu širší. Článek L221-1 uvádí, že *contrat à distance* je „jakákoli smlouva uzavřená mezi podnikatelem a spotřebitelem v rámci organizovaného systému prodeje nebo poskytování služeb na dálku bez současné fyzické přítomnosti podnikatele a spotřebitele, a to výhradně za použití jednoho nebo více prostředků komunikace na dálku až do uzavření smlouvy.“¹⁸⁶ Definice je tedy rozšířena pouze o zmínku, že k uzavření *contrat à distance* dochází v „organizovaném systému prodeje nebo poskytování služeb na dálku.“¹⁸⁷

NOZ v § 1820 odst. 1 nedefinuje přímo pojem distanční smlouva, ale popisuje proces jejího uzavření a uvádí, že „směřuje-li jednání stran k uzavření smlouvy a používá-li při něm podnikatel výhradně alespoň jeden komunikační prostředek, který umožňuje uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti stran [...]“ musí podnikatel seznámit spotřebitele

¹⁸² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 1810.

¹⁸³ LINGEA, Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník, 2007, s. 138.

¹⁸⁴ IATE, *European Union terminology, contrat*. Dostupné na: <https://iate.europa.eu/home> 28.7.2022).

¹⁸⁵ GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD, *Lexique des termes juridiques 2021-2022*, 2021, s. 277. Lexiques.

¹⁸⁶ Article L221-1, Code de la consommation.

¹⁸⁷ Tamtéž.

s informacemi, které zákon stanovuje.¹⁸⁸ Tento proces se podobá francouzské definici a z § 1820 NOZ tedy vyplývá, že se jedná o smlouvu uzavřenou pomocí komunikačních prostředků na dálku u které smluvní strany nebyly fyzicky přítomny.

Z právního hlediska se obě definice shodují svým významem, takže zbývá doložit správnost překladu. Již víme, že *contrat* je smlouva. Budeme se tedy zabývat druhou částí termínu, *à distance*. Lingea uvádí rovnou překlad spojení *à distance*, které znamená na dálku.¹⁸⁹ IATE nabízí překlad celého spojení a tím je smlouva uzavřená na dálku.¹⁹⁰ Můžeme tedy říci, že překlad *contrat à distance* je distanční smlouva nebo přesněji smlouva uzavřená na dálku, jak uvádí IATE. Abychom ovšem dodrželi stejnou úpravu a přístup jako v předchozím rozboru uvedeme v glosáři překlad distanční smlouva.

CONTRAT DE VENTE

U termínu *contrat de vente* již víme, že *contrat* je smlouva. Zbývá nám tedy k přeložení druhá část *de vente*. *Code civil* stanovuje v článku 1582, že *vente* je [...] smlouva, kterou se jedna strana zavazuje dodat věc a druhá za ni zaplatit.¹⁹¹ *Lexique* shodně popisuje, že *vente* je smlouva „[...] [kdy] se prodávající se zavazuje převést majetek na druhou osobu, kupujícího, který je povinen zaplatit cenu v penězích.“¹⁹² NOZ v § 2079 odst. 1 stanovuje, že „kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.“¹⁹³ Hovoříme tedy o stejném typu smlouvy a povinnostech, které musí obě smluvní strany splnit. Zbývá tedy ověřit správnost překladu.

Lingea nabízí k podstatnému jménu *vente* překlad prodej.¹⁹⁴ *Larousse* i *Le Robert* se shodují, že *vente* je „směna věci za peníze.“¹⁹⁵ *Larousse*, ale také přímo uvádí, že se jedná o smlouvu, u které dochází mezi dvěma stranami k převodu vlastnických práv k určité věci a jedna strana musí za danou věc zaplatit.¹⁹⁶ IATE nabízí překlad celého spojení *contrat de vente* a tím je

¹⁸⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. § 1820.

¹⁸⁹ LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s. 199.

¹⁹⁰ IATE, *European Union terminology, contrat à distance*. Dostupné na: <https://iate.europa.eu/home> [8.7.2022].

¹⁹¹ Article 1582, *Code civil*. (*La vente est une convention par laquelle l'un s'oblige à livrer une chose, et l'autre à la payer*).

¹⁹² GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD, *Lexique des termes juridiques 2021-2022*, 2021, s. 1070. *Lexiques*.

¹⁹³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. § 2079 odst. 1.

¹⁹⁴ LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s. 641.

¹⁹⁵ LE ROBERT, *vente*. Dostupné na: <https://dictionnaire.lerobert.com/definition/vente>, [5.4.2023].

¹⁹⁶ LAROUSSE, *vente*. Dostupné na: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/vente/81418> [5.4.2023].

kupní smlouva.¹⁹⁷ Přesto, že samotný termín *vente* znamená prodej, tak s ohledem na shodný slovníkový výklad a význam právních i legálních definic uvedený výše můžeme říci, že překlad *contrat de vente* je kupní smlouva. Na konec si rozebereme právní předpisy.

5.4 PRÁVNÍ PŘEDPISY

CODE CIVIL

Při rozboru termínu *droit civil* jsme se již seznámili s tím, že *civil* je občanský. Nyní tedy provedeme rozbor pojmu *Code*. *Larousse* uvádí, že *Code* je „*kniha, která obsahuje zákony*.“¹⁹⁸ *Lingea* nabízí překlad *Code* jako sbírku zákonů či zákoník.¹⁹⁹ Vhodnější je termín zákoník, který běžně používáme. Překladem *Code civil* tedy bude občanský zákoník. U *droit civil* jsme se seznámili s tím, čeho se občanské právo týká, takže občanský zákoník obsahuje zákony, které upravují soukromoprávní vztahy. Ve spotřebitelském právu jsou jimi vztahy mezi podnikateli a spotřebiteli.

CODE DE LA CONSOMMATION

V kapitole o pramenech francouzského spotřebitelského práva jsem *Code de la consommation* přeložil jako spotřebitelský zákoník. Pokud shrneme poznatky z předchozích rozborů můžeme správnost tohoto překladu doložit. V předchozím překladu jsme zjistili, že *Code* je zákoník tedy kniha obsahující zákony. U termínu *droit de la consommation* bylo řečeno, že spojení *de la consommation* znamená spotřebitelský. Protože *Code de la consommation* je soubor zákonů, které upravují vztahy mezi *consommateur* a *professionnel*, tedy spotřebitelem a podnikatelem, lze říci, že *Code de la consommation* je spotřebitelský zákoník a překlad je správný.

5.5 GLOSÁŘ

Termíny rozebrané výše obsahuje následující glosář. U každého termínu je uveden jeho rod. *f.* jako *féminin*, ve francouzštině označení ženského rodu a *m.* jako *masculin*, ve francouzštině zkratka pro mužský rod. Glosář obsahuje i termíny nad rámec rozebraných v jazykovém rozboru, ale jejich zdůvodnění je uvedeno na začátku kapitoly.

PRÁVNÍ POJMY

Personne physique *f.*

Fyzická osoba

Personne morale *f.*

Právnícká osoba

¹⁹⁷ IATE, *European Union terminology, contrat de vente*. Dostupné na: <https://iate.europa.eu/home> [5.4.2023].

¹⁹⁸ LAROUSSE, *code*. Dostupné na: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/code/16882> [28.7.2022].

¹⁹⁹ LINGEA, *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*, 2007, s. 121.

PRÁVNÍ NORMY

Loi <i>f.</i>	Zákon
Décret <i>m.</i>	Dekret
Ordonnance <i>f.</i>	Vládní nařízení

PRÁVNÍ ODVĚTVÍ

Droit <i>m.</i>	Právo (disciplína)
Droit civil <i>m.</i>	Občanské právo
Droit de la consommation <i>m.</i>	Spotřebitelské právo

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Code <i>m.</i>	Zákoník
Code civil <i>m.</i>	Občanský zákoník
Code de la consommation <i>m.</i>	Spotřebitelský zákoník

SUBJEKTY

Consommateur <i>m.</i>	Spotřebitel
Non-professionnel <i>m.</i>	Nepodnikatel
Professionnel <i>m.</i>	Podnikatel

INSTITUCE

Établissement public administratif <i>m.</i>	Veřejný administrativní podnik
Établissement public industriel et commercial <i>m.</i>	Veřejný průmyslový a obchodní podnik
Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes <i>f.</i>	Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž, spotřebu a zamezení podvodů

DRUHY SMLUV

Contrat <i>m.</i>	Smlouva
Contrat de consommation <i>m.</i>	Spotřebitelská smlouva
Contrat de vente <i>m.</i>	Kupní smlouva
Contrat de crédit <i>m.</i>	Smlouva o úvěru

Contrat de location <i>m.</i>	Nájemní smlouva
Contrat de fourniture de services <i>m.</i>	Smlouva o poskytování služeb
Contrat à distance <i>m.</i>	Distanční smlouva
Contrat hors établissement <i>m.</i>	Smlouva mimo obchodní prostory

DRUHY DISTANČNÍCH SMLUV A PODMÍNKY

Contrat à distance conclu par voie électronique <i>m.</i>	Distanční smlouva uzavřená elektronickými prostředky
Contrat à distance conclu par téléphone <i>m.</i>	Distanční smlouva uzavřená po telefonu
Conditions générales de vente <i>f.</i>	Všeobecné obchodní podmínky

PROSTŘEDKY KOMUNIKACE NA DÁLKU

Voie électronique <i>f.</i>	Elektronické prostředky
Démarchage téléphonique <i>m.</i> et prospection commerciale <i>f.</i>	Vyhledávání zákazníků po telefonu a průzkum trhu

ZÁVĚR

Téma bakalářské práce bylo spotřebitelské právo v České republice a ve Francii. Hlavním cílem práce bylo porovnání české a francouzské právní úpravy spotřebitelského práva a představení nejdůležitějších rozdílů. Práce byla zaměřena především na podmínky uzavírání smluv na dálku, ale byly rovněž představeny podmínky spotřebitelských smluv, protože jsou s distančními smlouvami úzce provázány. Druhým cílem bylo provedení jazykového rozboru vybraných francouzských termínů a vypracování dvojjazyčného glosáře. Francouzské termíny byly porovnány s českými, aby byl nalezen správný ekvivalent. Obsah práce byl rozdělen do pěti hlavních kapitol, které obsahují i podkapitoly, aby byla jednotlivá témata přehledně rozčleněna a řazena.

V kapitole první byl objasněn termín spotřebitelské právo a vztah podnikatele se spotřebitelem, kteří jsou jeho hlavními aktéry. Důležitým poznatkem z této kapitoly je, že ustanovení spotřebitelského práva se týkají soukromého i veřejného práva. Také je podstatné, že vztah podnikatele a spotřebitele je považován za velmi nevyrovnaný. Spotřebitel je označován za slabší smluvní stranu a úkolem spotřebitelského práva je zajistit spotřebiteli ochranu při uzavírání smluv s podnikateli. Spotřebitelské právo tak vymezuje řadu preventivních opatření na jeho ochranu. Také je důležité, že původ spotřebitelského práva nacházíme v občanském právu.

Následující dvě kapitoly byly věnovány České republice a Francii, ve kterých bylo v několika ohledech analyzováno české a francouzské spotřebitelské právo, které bylo následně porovnáno. Byl představen historický vývoj spotřebitelského práva, jeho současné prameny a subjekty v obou zemích a byla rozebrána problematika uzavírání distančních smluv. Bylo zjištěno, že spotřebitelské právo ve Francii je považováno za právo speciální, zatímco v České republice je klasifikováno jako dílčí odvětví práva občanského. Podstatným rozdílem je, že v České republice jsou ustanovení veřejnoprávní povahy oddělena od soukromoprávních a existují dva hlavní právní předpisy. Občanský zákoník č. 89/2012 Sb. a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Ve Francii je hlavním pramenem spotřebitelského práva Code de la consommation, který sdružuje ustanovení soukromého i veřejného práva. Podstatnou roli si ponechávají v oběma zemích občanské zákoníky, které se věnují obecným smluvním podmínkám. Podstatný rozdíl představuje počet subjektů, které ustanovení spotřebitelského práva chrání v České republice a ve Francii. Ve Francii chrání spotřebitelské právo tři subjekty, jmenovitě consommateur, professionnel a non-professionnel. V České republice jsou chráněny pouze dva. Podnikatel a spotřebitel.

Při porovnání obou úprav bylo zjištěno, že rozdíly se týkají zejména struktury a obsahu jednotlivých právních předpisů, ale význam ustanovení, která se věnují spotřebitelským a distančním smlouvám tím významně dotčen není. Při uzavírání spotřebitelských a distančních smluv musí podnikatel splnit stejné povinnosti ve Francii i České republice a smlouvy jsou pojmány totožně. Komparace tedy potvrdila moji domněnku, kterou jsem uvedl v úvodu a sice, že právní předpisy spotřebitelského práva v České republice a ve Francii se v mnoha ohledech neliší, a naopak jsou téměř shodné.

Jazykový rozbor vybraných francouzských termínů, který je součástí práce jsem provedl s pomocí slovníků na dvou úrovních, a to z hlediska právního i sémantického významu. Významné rozdíly mezi francouzskými a českými právními termíny jsem nezaznamenal. Výjimku představuje termín non-professionnel, který je zvláštností francouzského spotřebitelského práva stejně jako spotřebitelský zákoník.

Ve své bakalářské práci jsem se zabýval podmínkami uzavírání spotřebitelských a distančních smluv, které jsou jednou z mnoha oblastí spotřebitelského práva. Spotřebitelské právo je velmi obsáhlé téma, které nelze podrobně popsat v jedné práci, zejména když cílem práce je porovnání právní úpravy spotřebitelského práva dvou zemí, České republiky a Francie. Práce tedy představuje možnost nahlédnout na francouzské a české spotřebitelské právo a dále se mu věnovat.

RÉSUMÉ

Le sujet de ce mémoire était le droit de la consommation en République tchèque et en France. L'objectif principal était de faire une comparaison entre le droit de la consommation tchèque et le droit de la consommation français. Le mémoire a été consacré surtout aux conditions des contrats à distance mais les conditions des contrats de consommation ont également été présentées, car elles sont étroitement liées aux contrats à distance.

Le deuxième objectif était de réaliser l'analyse linguistique des termes propres utilisés en droit de la consommation français et de créer glossaire bilingue. Les termes français étaient comparés avec les termes tchèques afin de trouver l'équivalent approprié. Le contenu du mémoire a été divisé en cinq chapitres principaux, qui contiennent également des sous-chapitres afin de diviser et d'ordonner clairement les différents sujets.

Le sujet était introduit par une explication de ce que signifie le terme « droit de la consommation » et de quelle nature est la relation entre le consommateur et le professionnel qui sont les acteurs principaux. Il a été constaté que les dispositions du droit de la consommation s'appliquent à la fois au droit privé et au droit public. La relation entre les professionnels et les consommateurs est considérée comme très inégale. Le consommateur est considéré comme la partie la plus faible du contrat et le rôle du droit de la consommation est de veiller à ce que le consommateur soit protégé lorsqu'il passe un contrat avec un professionnel. Le droit de la consommation définit ainsi un certain nombre de mesures préventives pour protéger le consommateur. Il est également important de noter que les origines du droit de la consommation se trouvent dans le droit civil.

Les chapitres suivants sont consacrés à la République tchèque et à la France. Le droit de la consommation tchèque et le droit de la consommation français ont été comparés à plusieurs niveaux. L'évolution historique, les principaux acteurs du droit de la consommation et les sources de la législation actuelle ont été présentés. Les conditions de la conclusion de contrats à distance ont été discutées. Il a été constaté qu'en France, le droit de la consommation est considéré comme un droit spécial, tandis qu'en République tchèque, il est classé comme un sous-secteur du droit civil. Une différence importante est qu'en République tchèque, les dispositions de droit public sont séparées des dispositions de droit privé et qu'il existe deux principaux textes législatifs.

Le Code civil tchèque et la Loi sur la protection des consommateurs sont les deux textes législatifs qui protègent les consommateurs en République tchèque. En France, la principale

source du droit de la consommation est le Code de la consommation, qui combine des dispositions de droit privé et de droit public. Les codes civils, qui traitent des conditions contractuelles générales, conservent un rôle important dans les deux pays.

Le nombre des acteurs protégés par les dispositions du droit de la consommation en République tchèque et en France constitue une différence significative. En France, le droit de la consommation protège trois acteurs. Le consommateur, le professionnel et le non-professionnel. En République tchèque il y a le professionnel et le consommateur qui sont protégés. Les différences entre les deux pays concernent principalement la structure et le contenu des dispositions légales individuelles. Le sens des dispositions relatives aux contrats de consommation et aux contrats à distance n'est pas affecté. Le professionnel doit remplir les mêmes obligations en France et en République tchèque pour conclure les contrats de consommation et contrats à distance. Les deux contrats sont traités de manière identique.

La comparaison confirme donc l'hypothèse que j'ai formulée dans l'introduction. J'ai supposé que le droit de la consommation français et le droit de la consommation tchèque sont presque identiques. L'analyse linguistique des termes français sélectionnés, qui fait partie du mémoire a été réalisée à l'aide de dictionnaires au niveau du sens juridique que sémantique. Je n'ai pas remarqué de différences entre les termes juridiques français et tchèques. L'exception constitue le terme non-professionnel qui est une particularité du droit français de la consommation. Le Code de la consommation est une particularité du droit français de la consommation aussi.

Dans mon mémoire, j'ai traité des conditions des contrats de consommation et des contrats à distance, qui constituent l'un des nombreux domaines du droit de la consommation. Il n'y a pas possible de faire une comparaison en détail du droit de la consommation tchèque et le droit de la consommation français dans un mémoire parce le droit de la consommation est un sujet très vaste. D'autant plus si l'objectif du mémoire est de comparer la législation en matière de droit de la consommation de deux pays, la République tchèque et la France. Le mémoire est donc l'occasion de jeter un coup d'œil au droit de la consommation français et au droit de la consommation tchèque et d'élaborer un mémoire plus profond en matière du droit de la consommation tchèque et le droit de la consommation français.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ČESKÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a změně některých souvisejících zákonů. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-146>

Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-257>

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1964-40>

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-634>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

FRANCOUZSKÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Code civil. Dostupné na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070721/

Code de commerce. Dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000005634379>

Code de l'éducation. Dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006071191>

Code de la consommation. Dostupné na: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006069565/?isSuggest=true

INTERNETOVÉ ZDROJE

BECK ONLINE, *Obecný zákoník občanský, § 1068*. Dostupné na <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjygeyv6ojugywtcna> [11.7.2022].

BUSINESSINFO.CZ, *Právo ochrany spotřebitele*. Dostupné na: <https://www.businessinfo.cz/navody/pravo-ochrany-spotrebitele-ppbi/5/#nejcasteji-pouzivane-typy-spotrebitelskych-smluv> [31.3.2023].

ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Informace o mimosoudním řešení spotřebitelských sporů (ADR)*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/informace-o-adr/> [26.7.2022].

ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Nekalé obchodní praktiky*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/faq/nekale-obchodni-praktiky/> [26.7.2022].

ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Působnost úřadu*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/o-coi/pusobnost-uradu/> [27.11.2022].

ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, *Spotřebitelský průvodce*. Dostupné na: <https://www.coi.cz/pro-spotrebitele/spotrebitelsky-pruvodce/> [26.7.2022].

DALLOZ ACTU ÉTUDIANT, *Le-saviez-vous: structure des codes officiels*. Dostupné na: <https://actu.dalloz-etudiant.fr/le-saviez-vous/article/structure-des-codes-officiels/h/be41e55ed28d11d29387b9b56406d31a.html>, [28.7.2022].

DATINSKÝ, Pavel, *Ochrana slabší smluvní strany při poskytování finančních služeb*. Dostupné na: <https://www.iurium.cz/2019/10/20/slabsi-strana-financni-sluzby/> [3.7.2022].

DGCCRF, *Flyer missions de la DGCCRF*. Dostupné na: <https://www.economie.gouv.fr/dgccrf/dgccrf> [26.11.2022].

DGCCRF, *Résoudre un litige de consommation*. Dostupné na: <https://www.economie.gouv.fr/dgccrf/consommation/Resoudre-un-litige-de-consommation> [26.11.2022].

DI COSTANZO, Laura, *Parties législative et réglementaire*, Recherche d'information juridique sur le site Légifrance - Tutoriel n°1. Dostupné na: https://c2i-niveau2.univ-lille.fr/r2doc/R2DOC_S21_T01/co/R2DOC_S21_T01_sec3_chapt1.html [2.12.2022].

ENTREPRENDRE.SERVICE-PUBLIC.FR, *Conditions générales de vente (CGV)*. Dostupné na: <https://entreprendre.service-public.fr/vosdroits/F33527> [13.4.2023].

HÁJKOVÁ, Kateřina, *Ochrana práv kupujících*, Česká obchodní inspekce. Dostupné na: <https://www.coi.cz/o-coi/historie-ochrany-prav-kupujicich/> [4.7.2022].

HEJNÁ, Veronika, *Definitivní konec nevyžádaných hovorů*, E15.CZ. Dostupné na: <https://www.e15.cz/finexpert/nakupujeme/definitivni-konec-nevyzadanych-hovoru-jake-zmeny-nyni-plati-1391381> [25.11.2022].

IURIDICTUM, *Spotřebitelské právo*. Dostupné na: https://iuridictum.pecina.cz/w/Spot%C5%99ebitelsk%C3%A9_pr%C3%A1vo [3.7.2022].

NOVOTNÝ, Zdeněk a Jaroslav, MEJZLÍK, *Základy práva a praktické právní úkony*, Publi.cz. Dostupné na: <https://publi.cz/books/375/02.html> [3.7.2022].

SERVICE-PUBLIC.FR, *Achat à distance : information du consommateur avant la commande*. Dostupné na: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F10483> [13.4.2023].

SIGNAL CONSO, *Comment ça marche ?* Dostupné na: <https://signal.conso.gouv.fr/comment-ca-marche> [1.12.2022].

VIE-PUBLIQUE.FR, *Établissement public administratif (EPA) ou industriel et commercial (EPIC) : quelles différences ?* Dostupné na: <https://www.vie-publique.fr/fiches/20247-etablissement-public-epa-ou-epic-quelles-differences>, [26.7.2022].

MONOGRAPHIE

CAS, Gérard a Didier FERRIER. *Traité de droit de la consommation*. Paris: Presses universitaires de France, 1986. ISBN 978-2-13-039270-5.

FENOUILLET, Dominique. *Droit de la consommation 2021/22. 1e éd.* Paris: Lefebvre Dalloz, 2020. Dalloz Action. ISBN 978-2-247-20089-4.

MORAVEC, Tomáš a Jan PASTORČÁK. *Spotřebitel a podnikatel na dynamicky se rozvíjejícím trhu*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-745-3.

PELLIER, Jean-Denis. *Droit de la consommation. 3e éd.* Paris: Lefebvre Dalloz, 2021. Cours. ISBN 978-2-247-21030-5.

PICOD, Yves a Nathalie PICOD. *Droit de la consommation. 5e éd.* Paris: Lefebvre Dalloz, 2020. Université. ISBN 978-2-247-20685-8.

TEMPLE, Henri a Malo DÉPINCÉ. *Droit de la consommation. 10e éd.* Paris: Lefebvre Dalloz, 2020. Précis. ISBN 978-2-247-18175-9.

SLOVNÍKY

GUINCHARD, Serge a Thierry DEBARD. *Lexique des termes juridiques 2021-2022. 29e éd.* Paris: Lefebvre Dalloz, 2021. Lexiques. ISBN 978-2-247-21295-8.

IATE – *European Union terminology*. Dostupné na: <https://iate.europa.eu/home>

LAROUSSE. Dostupné na: <https://www.larousse.fr/>

LE ROBERT. Dostupné na: <https://dictionnaire.lerobert.com/>

LINGEA. *Francouzsko-český, česko-francouzský praktický slovník*. Brno: Lingea, 2007. ISBN 978-80-87062-16-6.